

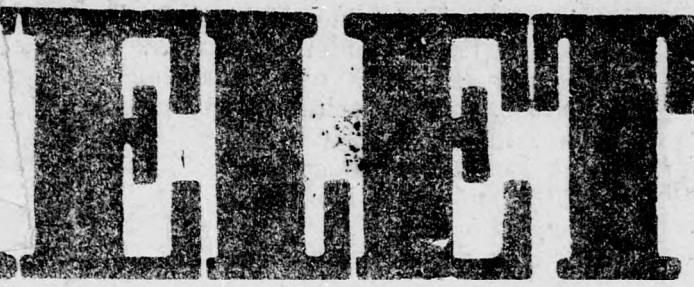
569

Az Uj K.
és bans

Cikkeink
forras ma

Kéziratokat nem küldünk vissza
megörzésükre nem vállalkozunk

DI Rámásetter Robert
Budapest
Diutér 2 11 E 8

ESIDÓPOLITIKAINAPLAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Reformok

Jorga ezuttal is következetes maradt — a következetlenséghez.
Mídon a román politika szeszélyes szereplőinél sikerült feltornászni magát a hatalomra, kijelentette, hogy : új rendszert fog inauguralni a politikai életben. Ő nem akar törvényeket gyártani, hanem a meglévők közül alkalmazni fogja azt, ami jó és félretolja azt, ami nem felel meg.

Természetesen beváltotta szavát.
Az új parlament nyári szesszióján olyan törvényhozási mánia dühöngött, aminőre a nemzeti parasztpárti és liberális gyorstalpalás legmozgalmasabb napjaiban sem volt példa.

Minden jel arra mutat, hogy az új parlamenti ciklus ugyancsak az új törvények és törvénymódosítások lavináját fogja zúdítani erre a szerencsétlen országra, amelynek boldogulásához ma mindenre inkább van szükség, mint az új törvényekre.

Itt van mindjárt a közigazgatási reform. Alig két éve annak, hogy a nemzeti parasztpárt új közigazgatási szervezetet adott az országnak. Még csak idő sem volt arra, hogy ezt a reformot a valóságba átültessék. Még csak ki sem próbálták, tehát, hogy ez a reform jó-e, hogy megfelel-e az ország szükségleteinek, vagy sem.

Franciáországban — kisebb módosításokkal — száz esztendő óta ugyanaz a közigazgatási rendszer van érvényben. Nálunk a törvényhozási láz évenként dobja ki magából a reformokat. Csodás koncepciók, bámulatos elvek változtatják egymást a törvényekben.

Csak maga a közigazgatás, az adminisztráció marad változatlanul, reménytelenül, tragikusan rossz.

Gyöngyválság

Valóban nem lehet a korok gyöngyének nevezni azt a korszakot, melyben a többi sok válság között gyöngyválság is lehetséges. Már pedig, úgy látszik, lehetséges. A Perzsa-öböl gyöngyhalászai az idén káprázatos gazdagságu fogást csináltak, olyat, amilyenről évtizedek óta csak álmodhat szöhettek. Akkor, amikor még az élet ugynevezett királyai megvehették asszonyaik számára a ritka gyöngyöket.

A gazdag fogás azonban rosszkor jött, mint általában a szegény ember szerencséje. A gyöngykereskedők nem vették át a ritka kincseket, mert arra hivatkoztak, hogy gyöngyválság van. Hogy vége a gyöngyválságnak, amikor még gyöngyöket is el lehetett adni.

A szegény perzsaöböl gyöngyhalászok tehát, akiknek veszedelmes mesterségét annyi filmen láttuk érzelmes történetek keretében megelevenedni, bele kell, hogy törődjenek a gyöngyválságba. Meg kell érteniük az érthetlent, meg kell érteniük azt, hogy a gyöngypiacon is azért állott be válság, mert a termés bő, a fogás gazdagabb, sikeresebb volt, mint máskor. Nehéz ezt megérteni s nem lehetetlen, hogy az egyszerű halászok nem is fogják megérteni. Mert hiszen természetesen ésszel nehézségekkel, hogy a gazdagság miképpen lehet szegénység okozója, a jó fogás — a nyomorúság kezdete.

Van azonban az éremnek egy másik oldala is. A gyöngyválság nemcsak a szegény halászok egzisztenciális tragédiáját idézi fel, hanem azt is bizonyítja, hogy az egyetemes válság már a dúsgazdagok régi, gondtalan életét is deklaszálta. A fényűző, gondtalan, mondán élet régi pazarlásai megszűntek, a Pénz elvonult az élet nyílt színteréről, szerény, szemérmes és óvatos lett. Elvonult sáncái mögé, elbarrikázta magát, hogy a barrikádok mögül védekezze a frontális támadások ellen. A Pénz immár levetkezte azt, ami benne költői és romantikus vonás volt: a könnyelműséget, a bőkezűséget, szépaszszonyokat ékesíteni akaró, lendületes gesztusait. Nem hivatkozik immár, hanem lesben áll. Nem hejhujázik, hanem aggodalmasan sóhajt.

Es ez okozza a gyöngyválságot. Es ez

A király audienciára kéréte a pártvezéreket

Ismét aktuális lett a nemzeti-kormány megalakulásának kérdése

A nemzeti parasztpárt és a liberálisok hajlandók a jelenlegi parlament támogatásával koncentrációs kormányt alakítani. Averescu marsall követi Maniu példáját s lemond az elnökségről

Bucuresti-Bukarest, október 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az uralkodó ma délután hosszú audiencián fogadta Mihailache volt belügyminisztert, a nemzeti parasztpárt helyettes elnökét. Ugyancsak audiencián jelelt meg a királynál Argetoianu pénzügyminiszter is. Kedd délután három órakor Duca, a liberális párt vezetője jelent meg audiencián az uralkodó előtt s ugyancsak erre a hétre várható Goga Octavian audienciája is. Az Adeverul tudni véle, hogy a pártvezérek felvételülése az uralkodó előtt közvetlen kapcsolatban áll a legfelsőbb fórumoknak azon kívánságával, hogy nemzeti kormányt állítsanak az ország ügyeinek élére. A legutóbbi külpolitikai események az egyre inkább elmélyülő gazdasági és pénzügyi krízis, az 1932. évi költségvetés elkészítésével kapcsolatos szörnyű nehézségek parancsoló szükségessé teszik — írja az Adeverul —, hogy ezekben a nehéz órákban olyan kormány álljon az ország élén, amely egyesíti magában a politikai élet összes aktív erőit.

A súlyos költségvetés felelősségét csak a politikai pártok vállalhatják

Az Adeverul különösképpen hangsúlyozza, hogy a jövő évi költségvetés oly súlyos áldozatokat követel az országtól, hogy egy ilyen költségvetés betervezésének felelőssége csak a politikai pártok közreműködésével alakított nemzeti kormány vállalhatja magára. E két nagy politikai párt: a liberálisok és a nemzeti parasztpárt feltétlenül egyet értenek a nemzeti kormány szükségességében és így ez a kérdés a politikai élet aktuálisainak előterébe jutott. A parlamenti szünet során a két párt vezetői közeli kontaktusba léptek az ország lakosságával s különösképpen a falusi tömegekkel. A politikusok rendkívül feszült atmoszférát találtak a falvakon. A parasztság elkeseredése különösképpen három probléma köré koncentrálódik: a túlméretezett adó, az al-

acsony gabonaárak és a nyomasztó mezőgazdasági tartozások.

A nemzeti parasztpárt és a liberálisok egyetértenek abban, hogy a jelenlegi kormány képtelen megoldani ezeket a problémákat. Amennyiben pedig e három kérdésben nem történnek sürgős intézkedések, úgy a tavaszra komoly megmozdulásoktól lehet tartani. A két nagy politikai párt álláspontjával szemben kormánykörökben azt állítják, hogy a koncentráció kérdése nem aktuális s hogy a költségvetést s az ezzel kapcsolatos törvényeket feltétlenül a jelenlegi kormány fogja a parlament elé terjeszteni és megszavaztatni. Az Adeverul szerint egyelőre nem lehet tudni, hogy a közeljövő hoz-e változást az ország belpolitikai életében. A lap nem tartja kizártnak, hogy a koncentrációs kormány november 10-ig megalakul és november 15-én a parlament öszi szessziójának megnyitását már a nemzeti kormány fog a törvényhozó testület előtt megjelenni. Annál is inkább, minthogy úgy a nemzeti parasztpártiak, mint a liberálisok hajlandók a jelenlegi parlamenttel együttműködni. Egyrészt, mert nem igen lehet felosztásról beszélni a parlament néhány hónapos működése után, másrészt pedig, mert felsőbb körökben az a meggyőződés él, hogy veszedelmes volna a mai kritikus időkben a tömegeket újabb választási kampány izgalmainak kitérni. A két nagy politikai párt egyetért abban s, hogy a nemzeti kormányt Averescu Argetoianu is tagja legyen.

Averescu követi Maniu példáját

A Súd-Est távirati iroda jelentése szerint Titulescu állítólag kijelentette, hogy addig nem vállal szerepet az ország belpolitikai életében, amíg nem szűnnek meg azok az okok, amelyek Maniut lemondásra kényszerítették. A Lupta szerint a néppárt kongresszusa alkalmával Averescu marsall követni fogja Maniu példáját, le fog mondani a párt elnökségéről.

fogja okozni a fényűzési ipar és kereskedelem egyetemes válságát is.

Valóban nem vágyókat a gyöngyválság korszakában élni és krónikát róni erről a sorrendben talán nem is utolsó válságról.

Duca szónoki kérdései

A kérdéshez és felelethez általában két ember kell. Az egyik, aki kérdez és a másik, aki felel.

Persze van kivétel is a szabály alól, amint azt a világ valamennyi iskolájában olyan meggyőzően tanítják. A kivétel az ugynevezett szónoki kérdés. Amikor a szónok a nagyobb hatás kedvéért kérdéseket tesz fel. Nem azért, mintha arra valaki mástól feleletet várna. Ilyesmiről szó sincs. A szónok saját magának teszi fel a kérdést és természetesen ő maga felel rá nyomban.

Legutoljára Duca élt ezzel a kényelmes fogással kincses Kolozsvar városában a liberálisoknak a nagygyűlésén, ahol válogással angróban gyártotta a kérdéseket és feleleteket.

Egyszerre négy dologra volt kíváncsi a liberális vezér, négy fontos kérdésben interjúolta meg saját magát és meg kell adni, hogy mind a négy kérdésre prompt választ. Röviden és velősen, ahogy alább következik:

1. Miért támogatták a liberálisok a Jor-

ga-kormányt? — Mert az uralkodó így kívánta.

2. Ha uralomra kerülnek a liberálisok, mi lesz az adóval? — Le fogják szállítani.

3. És mi lesz a kamatokkal? — Azt is le fogják szállítani.

4. Hát a mezőgazdasági tartozásokkal mi lesz? — Azt meg konvertálni fogják.

Hát nem okos találmány ez a szónoki kérdés? Az ember megspórolja vele a kellemetlen kérdéseket és a kényelmetlen válaszokat is.

Pedig nekünk nagyon tetszenek ezek a kérdések és nagyon örülünk annak, hogy az exbelügyminiszter ur személyesen tüzte őket napirendre. Persze a válaszokkal nem értünk egyet, noha Duca pártelnök ur szempontjából ez sem jelent semmit. Hiszen ő, amikor a kérdéseket megfogalmazta nem a mi, hanem a saját maga véleményére volt kíváncsi. Azért csinált szónoki kérdést.

Ha Duca nem szónoki módon, hanem komolyan kérdezte volna, hogy mi történik majd, ha a liberálisok uralomra kerülnek, akkor persze a feleletek is másképpen szólnának. Valahogy így:

Az adó megmarad, vagy még jobban felemelik.

A kamat is megmarad, de lehet, hogy emelkedni fog.

A mezőgazdasági tartozások konvertálására pedig nem kerülhet sor.

VILÁG TUKRE

Hitler ante portas?

A Harmadik Birodalom reménybeli császára: Hitler Adolf és szűkebb vezérkara vasárnap vésztőlő hangon fújta meg Németországban a hatalomkövetelés fanfárjait. A hajdani mázolósegéd hirdett demagógiáját ezuttal komoly hangok mélyítették el. A demonstratív nagygyűlésen ezuttal nemcsak százszázalékos kampóskeresztes-nagyságok szólaltak fel, hanem a német ipari nagytöke olyan nagyhatalmu képviselője, mint Hugenberg és a „fajtiszta“ fináncoké olyan reprezentánsa, mint Schacht dr, a Birodalmi Bank volt elnöke.

Minden szónok egyetértett abban, hogy a Brüning-kormányt el kell távolítani helyéről és a hatalmat Hitlernek kell haladéktalanul átvennie. Az az némi koncessziót mégis tett Hitler. Kijelentette, hogy most már csak jobb, vagy baloldali szélsőségek uralma következhetik Németországban.

Hitlernek ezt a magabiztos fellépését az egész demonstratív népgyűlés forradalmian követelő hangját nem lehet pusztán handa-bandázásnak minősíteni többé. Németország mai válságos helyzetében, a forradalmi szélsőségek és a forradalmi középpártok állandó nyomása, a mérsékelt polgári pártok állandó leforgácsolódása mellett csak büvési mesterkedéssel lehet fenntartani a hatalmi egységlv — anélkül azonban, hogy az állandóan válságos politikai helyzet valamilyen nyugalmi helyzetbe zökkenthetné.

Ezt a helyzetet akarja Hitler, helyesebben szűkebb vezérkara a kampóskeresztes uralom javára leszámítolni. A legutóbbi hamburgi választási eredmény, amely szinte fantasztikus arányban növelte meg a nemzeti szocialisták mandátumait, Hitlerék önbizalmát alaposan megduzzasztotta. Hogy szombaton Hindenburg elnök kihallgatáson fogadta Hitlert, először, amióta politikai pályán működik, — szintén erőteljes segítséget adott annak a hangosságnak, mellyel vasárnap a hatalmat követelték.

Mind ezek a szimptomák kizárják azt, hogy az eseményeket a struccpolitika szokásos vakságával vizsgáljuk s egy esetleges Hitler-uralmat eleve abszurdumnak bélyegezzünk. És éppen ezért nem érdektelen annak a kérdésnek felvetése, hogy mi következne Németországban egy esetleges Hitler-Hugenberg uralom esetén?

Erre leginkább a kampóskeresztesek politikai, gazdasági és külpolitikai programjának, ideológiai célkitűzéseinek — legalább vázlatos — ismertetésével válaszolhatunk.

A nemzeti szocialista ideológia — legalább is a tömegek felé — éppoly antikapitalista színezetű, mint a szocialista és a kommunista pártok. Csak hogy — és ezen a csakhogyan van a hangsúly — a kampóskeresztes harc nem egy kollektív társadalom életre hívására irányul, hanem a feudális-középkor restaurálására. A polgárság — Goebels ennek a „teóriának“ a főapostola — feloldotta az egyes nemzetek faji tartalmát és a nemzeti géniusz helyébe a Pénz géniuszt ültette. Saját zsebére dolgozott, ahelyett, hogy a nemzet zsebére dolgozott volna.

Hirdetések

szervezmények villanyra
6-8 hónapig megtartják
dorséget felelőség meg
szítője Mussa Gyula, St
konyha összkomfortos
ut 90. Ertekezhetni Str
Fón 4.92.

21. alatt uccai és ud
ek kiadók. Ertekezni
n.

esönt keres első helyen
nagyság kamat mellett
Someuta-mare.

készítése, előrajzolás,
ontirozás, kézi és gépi
legszebben és legol
ke kézimunka szalonj
iu 16.

kizárólag Mandelbaum
gele Ferdinand 20. sze
árak: Pészma bundák
nda 5500 lejtől, Macska
Nutriet 3500 lejtől. V
kül. Kérném meggyő

selyem és gyapjuból
Decebal 13., (volt Ru
lsó ajtó.

erésznő, hat éves nagy
llást keres, Vidékre is
ételekkel, kíséretet is
ban.

nál félmillióig érde
cimet hagyjon Voith
Maniu 6.

Vegetárius Éttermé
erdinand (Wesselényi
Szappan ucca felől.
vegetárius ételek. Fi
Nagyon olcsó árak.

ha

g ilyen nagy állítás a piacon

két kötetben . 771 L

isértetek az in . 204 L

és tüzhely I. 340 L

zámár . 156 L

z örök sziget . 278 L

berek. Zsiga a . 485 L

kötet . 40 L

nt a halál . 45 L

A pajtások, . 45 L

lius és az an . 75 L

zt . 35 L

illangó . 103 L

halász meséi . 45 L

an Christop . 96 L

háza (füzve) . 30 L

meret (füz.) . 44 L

meret (kötv.) . 44 L

ü szerelem . 64 L

korom . 44 L

urból bacil . 64 L

tó: . 44 L

vosztályában . 44 L

gy az összeg elő . 44 L

lett szállítunk . 44 L

na. Persze, amikor polgárságról, kapitalizmusról beszélnek a kampóskezesek, — ezalatt mindig a zsidóságot és a zsidó tőkét értik elsősorban. Így alakult ki — persze csak a kampóskezes fantáziákban a „destruktív“ és a „konstruktív“ tőke fogalma. Előbbi alatt a zsidó, tehát kizsákmányoló tőkét, utóbbi alatt a fajtisztá, hamisítatlan germán tőkét kell érteni. A „destruktív“ tőkének köszönhető a nagy világvárosok kialakulása, melyek azt a bizonyos átkos kozmopolitizmust termelték ki és a nemzeti lelkületet internacionális eszmékkel, kártékony tudománnyal s egy csomó „fölsőleges“ embernyaggal torzították el. Le kell rombolni tehát a világvárosokat, közelebb kell hozni a városokat az anyaföldhöz, az erdőkhöz, a természethez, amelynek ölen a hajdani germán istenek csupa hőseket neveltek: Wotan világaluralomra hivatott gyermekeit.

Mi más ez, mint a középkor jobbágyi és lovagi szellemének istenítése a modern gépipari termeléssel szemben? A kapitalizmus történeti szerepe átkos volt, elmechanizálta (Spengler!) a hajdani friss, erőteljes, hősi germán természetet, le kell tehát rombolni — vallják a kampóskezes tudósok és teoretikusok. A kapitalizmus helyébe nem hajlandók ugyan semmit tenni, de az bizonyos, hogy elintézési módjuk annál egyszerűbb és különösebb szellemi erőfeszítéseket egyáltalán nem igénylő.

Gazdasági programjuk nem kevésbé lapidáris, mint politikai. Ez a gazdasági program nemcsak magában a koncepcióban mutat megdöbbentő érdességeket, de szöges ellentmondásban van magával a politikai programmal is. A politikai program tudniillik a kapitalizmus egyszerű és statáriális elintézését hirdeti, ezzel szemben a gazdasági program a *kamatmentes gazdálkodást teszi meg a „koncepció“ közép pontjává.* A hiteléletet teljesen államosítani kell, mely fölött a legfőbb felügyeletet és rendelkezési jogot természetesen a nemzeti szocializmus vezéreinek kell biztosítani. A fajtisztá ipar majd igényt támaszthat a kampóskezes államtól kamatmentes hitelre, ezzel szemben a fajtisztá zsidó tőke ki fog üzteni a hitelélet paradicsomából, ami röviden azt jelenti, hogy mindörökké kizáratik a nemzeti termelés pusztá lehetőségéből is. Hogy ez a terv a valóságban hová vezetne, — erről természetesen nem beszél a Goebels-féle ideológia.

Külpolitikai tekintetben még szimplább, ha ugyanez lehetséges, a Hitler-féle program. Miután a germánokat a Minden Seregek Ura már a világ teremtése óta minden más népek urának nyilatkoztatta ki, csak természetes, hogy a hitlerizmus a legszélsőbb militarizmus, a vas és a vér egyedül üdvözítő voltát hirdeti. Fegyverbe kell hívni az egész német népet, Franciaországgal le kell számolni és túl a versaillesi békeszerződés szegényén, meg kell végre teremteni a germán világaluralmat. Kifelé tehát a legelvakultabb imperializmust hirdeti a nemzeti szocialista teória: olyan eszmét produkál, amely ma, a legszörnyűbb válság idején kiváltképp alkalmas arra, hogy a deklarált és tudatlan tömegek fantáziáját kigyújtsa.

Hogy mindez csak frazeológia és hogy a valóságban alig valósítható meg belőle valami: az egyetlen megnyugtató körülmény a hitleri koncepcióban. Eltekintve attól, hogy Hitlerék uralomra-kerülése az anélkül is akut jellegű polgárháborus hangulatot — váres valósággá változtatná át Németországban — külpolitikai vonatkozásokban az ország teljes elszigetelését, bojkottját, esetleg megszállását eredményezné. Hitleréknek, ha uralomra kerülnek, nemcsak a liberális érzelmű közép polgárság ellenállásával, de a kommunisták véres felkelésével, sőt a szocialisták forradalmi aktivitásával is számolnia kell. Németország népe szociálisan olyan fejlett ma már, hogy egy kampóskezes diktatúrát s az ezzel járó, szociális biztosítások leépítését semmi körülmények között sem lesz hajlandó harc, véres harc nélkül tudomásul venni.

Mindettől függetlenül azonban bizonyos, hogy Hitlerék, amennyiben komolyan gondolnak a kormányra kerülésre, még tíz százalékát sem fogják megvaló-

sítani programjuknak. Valószínű, hogy már a kísérletnél csődöt mondanak. Jellemző erre Hitlernek egy nemrég tett kijelentése, mely szerint ő már csak az idegen zsidók kiűzését, illetőleg lemészárolását tartja „szükségyszerűnek“, míg a benszülött német zsidóságnak hajlandó megkegyelmezni.

Helytelen dolog volna lebecsülni Hitler

fenyegetéseit, azt a lehetőséget, hogy esetleg, talán éppen Huggenberg és a német középpártok segítségével uralomra kerül. Am bizonyos, hogy ez nem fog nyenyenni menni. Olyan külső és belső erők kereszteszik Hitler uralomra kerülésének kiállítását, főleg pedig programjának akár csak minimális megvalósítását, amelyekkel nem számolhat: csak felelőtlen demagó-

gok és vesztüket érő politikai kalandorok előjoga lehet. Németország vagy megtalálja már a közeljövőben a békés kibontakozás útját a szociális igazságosság felé — Hitler nélkül, vagy Hitlerrel együtt, vagy pedig egy véres polgárháboru vérzivatarában lesz kényszerítve arra, hogy végleg leszámoljon kalandorai igazgatásaival. Salamon László

A Kereskedelmi és Iparkamara szerdán délutánra ankétot hívott egybe a kolozsvári fások és a rendőrség közötti konfliktus ügyében

Miért kellett megalkotni a kartellt? Ahogyan a CFR a tarifát emelte

Cluj-Kolozsvár, október 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári fások és a rendőrség közötti küzdelemben ma már Kolozsvár összes kereskedelmi testületei állást foglaltak. Szombaton este a Sfatul Negustorese tartott népes közgyűlést, amelyen Tuffli Richard volt alpolgármester elnökléte alatt szakmai érdekekre való tekintet nélkül ítélték el a fások ellen indított hatósági kampányt. A Sfatul Negustorese gyűlésén előterjesztették a fakeskeredők memorandumát amely feltárja azokat az okokat, amelyek a fakeskeredők kartell-tárgyalásait szükségessé tették. A közgyűlés elhatározta, hogy a memorandumot a Sfatul Negustorese bukaresti központjához, az Ipar és Kereskedelmi Kamarához juttatja el, azonkívül dr. Pop Valér erdélyi miniszter útján a kormányhoz is továbbítja.

Az Ipar és Kereskedelmi kamara a memorandum birtokában szerdán délután négy órára nyilvános gyűlést hívott egybe, amelyet a Kamara nagyszobájában tartanak meg. Az Ipar és Kereskedelmi kamara terjedelmes indoklásban ismerteti a gyűlés egybehívásának szükségességét. Eszerint a CFR a szállítási tarifának augusztus 15-én kezdődő felmérésével horribilisen megdrágította a fa árát és ezért a fakeskeredők szervezetbe akartak tömörülni, hogy együttes árubeszerzéssel juthassanak ahhoz a mennyiséghez, amely Kolozsvár olcsó ellátásához szükséges.

Miért kellett tömörülniök a fásoknak

Ennek a szervezetnek a megalakítására szükség van a szokott árúhitelek racionalizálása és a tisztességtelen verseny megszüntetése érdekében, mely a város területén az utóbbi években egészen elszaporodott.

Rámutat az indoklás arra, hogy a szamosvölgyi és marosvölgyi vállalatoktól való szállítás lehetetlenné vált, mert a CFR tarifadrágítása miatt ezeknek a termelőknek igénybevétele nem rentábilis. Ennek igazolására az indoklás a következő példákat hozza fel:

A CFR mint árdrágító

Szurduktól Kolozsvárig egy vagon fának a szállítási tarifája 1650 lej volt míg augusztus 15-től 3400 lej. Ilyenformán a Szurdukon 3050 lejés áron megvásárolt egy vagon fa augusztus 15-e előtt 4700 lejbe került, míg most ugyanennyet a mennyiségnek az ára 6450 lej.

Hasonló a helyzet a többi termelő-álmásokkal is. Borgó-Bisztráról Kolozsvárra azelőtt 1500 lej volt egy vagon tűzifa szállítási ára, míg augusztus 15-től kezdve 3300 lej. Nagyvilváról a faszállítási tarifa vagononként 1580 lej volt, míg augusztus 15-től 3200 lej.

Ebben a helyzetben a fakeskeredők nem tehettek mást, minthogy megegyezést keressen a Forestiera favállalattal, melynek nagymennyiségű feldolgozott tűzifa-anya áll rendelkezésre azért, hogy a fakeskeredőknek szekekkel szállítható áru állhasson rendelkezésre.

A fakeskeredők által tervezett szervezet, amelyet tévesen úgy állítanak be, mint egy kezdődő stádiumban levő kartellt, arra a célra kellett volna ala-

kulnia, hogy a fa beszerzésének ezt a módját rendezze. Ezen a tárgyalásokban akadályozta meg a rendőrség a fakeskeredőket.

A város nem akar maximalni

Miután a város faellátása a lakosság szempontjából elsőrangú probléma, a fakeskeredők a rendőrségi vizsgálatot követő napon megjelentek dr. Tatar Coriolan interimár bizottsági elnök előtt azzal a kérelemmel, hogy a városi tanács állapítsa meg a faárakat. A maximalis iránti kérés azonban nem talált megfelelő fogadtatásra a városházán, ahol azzal utasították el a fakeskeredőket, hogy miután a tűzifát nem sorolják abba a kategóriába, amelybe a minisztériumi diszpozíciók értelmében az elsőrendű cikkek tartoznak, a városi tanács nem járul hozzá a faárak maximalisához. Érdekes azonban, hogy a rendőrség közbelépése éppen azért történt, mert a rendőrség szerint a fa elsőrendű szükségleti cikk, melynek drágulása egyetemes érdekeket érint.

A szerdai ankét

Az Ipar és Kereskedelmi kamara meghívója végül annak a reményének ad kifejezést, hogy az összehívott ankéton az egybegyűlték megfelelő módon nyilvánítani fogják véleményeiket és hozzászólásaikkal tisztázni fogják a fakeskeredők nagyfóntosságu kérdéseit.

Az Ipar és Kereskedelmi kamara a kétja éppen a legjobb időben jön ahhoz, hogy a fások és a rendőrség közötti harcban igazságot tegyen. Pénteken tárgyalja a járásbíróóság azt a pert, amelyen ítéletet hoznak afölött, hogy a fakeskeredők kartell-kiséréte valóban az usztorátörvény paragrafusaiba ütköznek-e, vagy sem. Az ítélet előtt érdekes lesz meghallgatni az összes érdekeltek felszólalásait az Ipar és Kereskedelmi kamara ankétján.

Megalakult a nyugdíjasok kolozs-megyei szervezete

Cluj-Kolozsvár, október 12. Kolozs-megyei és városi nyugdíjasok vasárnap délelőtt alakuló közgyűlést tartottak a városháza dísztermében, amelyen a tartományi kongresszus utasításai szerint megalakították a nyugdíjasok megyei szervezetét. Tárgysorozat szerint a közgyűlésen kellett volna letárgyalniuk a megyei tagozat alapszabály- és ügyrend-tervezetét is. Azonban a tervezet román nyelvű szövegét néhány jelenlévő román nyugdíjas nem tartotta megfelelőnek, ezért a program legfőbb pontjának megvitatását elhalasztották október 18-ra. Megválasztották az ülésen a megyei szervezet vezetőit. Elnök lett: dr. N. Ilia postagazgató, alelnök: Stoica Aurél ezredes. Gh. Oltean tanfelügyelő, Dózsa Endre al-

ispán, Brutsky László mérnök; titkárok: Toma Rosu tanfelügyelő, Abrudan Antal; pénztárnok: Stan Vasile. A végrehajtó-bizottságban minden közigazgatási ág külön képviselést kapott.

Diszelnök lett: dr. Pop Valér vasuti főfelügyelő. Biróikar képviselői: Bálinth József és Badescu táblabírók. Tanárikar: dr. Nicora, dr. Kovács János, Philimon Alexandru. CFR képviselői: Berkessy Márton, Oana Vasile, Szabó János, Tutsek József, Akcsipe Károly, Lázár. Ammerling Ödön, Pinteá Gavrilá, Florean Gábor, Márton József. A PTT képviselői: Vincze Béla, dr. Pocol, Temesváry János, Gasztner, Balogh Károly, Eltető Márton, Hodos és Ciorogáriu.

1934-ben befejeződnek a haifai kikötő-építkezések

A Palesztina Economic Corporation jelentése

Jeruzsálem, október 12. A napokban jelent meg a Palestine Economic Corporation angol nyelvű jelentése. A társulat amely politikamentesen és tisztára kereskedelmi szempontok szerint működik a Palesztina ujjáépítés körül, az ország gazdasági életének legjobbjait egyesíti vezetőségében. Bernard Flexner, Herbert H. Lehmann helyettes kormányzó, Nathan Strausz, Felix M. Warburg neveit látjuk a végrehajtó bizottság tagjai között.

A jelentésből kiderül, hogy a Corporation öt évvel ezelőtt 925 ezer dollár investált Palesztinában. 1930 december végén a társulat által beruházott összeg meghaladta a 2.751.591 dollárt. Közben az alaptőkét 10 millióra emelték fel. Eleinte a társulat főleg építkezési hiteket folyósított, a jeruzsálemi és haifai építkezések céljaira. Majd ipari vállalatokat finanszírozott és ilyen módon lett a Palesztina-Kalium Rt. legnagyobb részvénytulajdonosa. Ugyancsak ez a társulat szerezte meg a King David hotel részvény-

többségét. A szálloda tudvalevőleg világvárosi méretű és büszkesége Jeruzsálemnek. A hotel 200 lakoszoba és 120 fürdőszoba fölött rendelkezik. A Corporation ezenfelül részvényese a haifai kikötő kiépítéséhez alakult társulatnak. A jelentésből megtudjuk, hogy a kikötő építkezései 1934-ben befejeződnek. A társulat a kikötő közelében az ugynevezett ipari zónában hat száz dunam telket biztosított magának. Egyelőre nem tudni, hogy a mossuli petróleumesatornák hol fognak beletorkollani a kikötőbe, a Shell Oil Co. valamint a Vacuum Oil Co. és más petróleum társulatok máris letelepedtek a kikötő közelében, ami azt bizonyítja, hogy Haifa az olajtermelés szempontjából világjelentőségű.

A proféta gyermek

Hámond Fleg megrázó zsidó regénye
Ára 100 lej és portó
KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTALYÁBAN

A liberális kormány

Du be

Cluj-Kolozsvár belügyminiszter, szombaton este Duca már csak nélkül Erdélyben bormok és Sassu ben meglátogatt több erdélyi t lottan nem prop Duca seregszem hevei felett, sze zódni az organi süknek módjáró délyi turnéból hiányozhatott a Az erdélyi szer sított megkülön liberális párt v dokumentálni, h magát ezzel az akarja az itten vánóságokat, ho beszélhessen ő. nevében is.

Ez volt Duca be nem vallott, ből világos célja. Ugy Duca gikus hangon t nómia Boila p gondolata ellen mulasztották el berális párt E erdélyiek ker tatni. A liberá lehet a csatolt t ből kiküldött p dekeltek megt nyozni.

Egyesek külö sitanak annak, ján Vasile Sa miniszter kísér lyett. Ez a fel Ugy Sassu, mir rális párt mir garnitúrájához szetes, hogy i elkisérni, hogy ra kerülése es feláldozó munk váltóit.

A liberális p sárnap délelőtt helyiségben, a az alkalomra a rális küldöttség parasztt előtt Sassu és Moso tiltakozik az e lata ellen, am nemzeti parasz akarja megásr energikus volt jöttünk Erdély felszabadítsuk nyomás alól. jönnünk, hogy eltévelyedettek szemben. A t lyos gazdasági beszélt, majd amely szerinte mindenki a sa Ezután D rövid beszédéb amelyekre vál

— Az első k milyen viszony Felelők bátrn nincs közöttü lépéseirt, hi viseli a felelő dig is csupán vánóságára tár — A másot Erre azt felel le fogja száll — A harma

Müfest

A liberálist párt eddig is csupán az uralkodó kívánságára támogatta a kormányt

Duca Kolozsváron megüzente a liberálisok háborúját a kormánynak

Az adók és a kamatok csökkentését, valamint a mezőgazdasági tartozások konvertálását ígérte Duca a kolozsvári liberális népgyűlésen

Kolozsvár, október 12. Duca volt belügyminiszter, a liberális párt vezére, szombaton este Kolozsvárra érkezett. Duca már csaknem két hete megszakítás nélkül Erdélyben tartózkodik. Mosoiu tábornok és Sassu volt miniszterek kíséretében meglátogatta pártjának összes jelentősebb erdélyi tagozatait. Utjának bevalótlan nem propagandisztikus jellege volt. Duca seregszemlét akart tartani erdélyi hívei felett, személyesen kívánt meggyőződni az organizáció erejéről és vezetőségének módjáról. Ebből a két hetes erdélyi turnéból természetesen nem hiányozhatott a demonstratív elem sem. Az erdélyi szervezettekkel szemben tanúsított megkülönböztetett figyelemmel a liberális párt vezére azt szeretne volna dokumentálni, hogy egybeforottnak érzi magát ezzel az országgyűléssel, ismerni akarja az itteni speciális bajokat és kívánságokat, hogy szükség esetén joggal beszélhessen ő, a regáti politikus Erdély nevében is.

Erdélyt erdélyiek — kormányozzák

Ez volt Duca erdélyi utjának nyitánya nem vallott, de a pártvezérek beszédeiből világos motívumokban kiszűrődött célja. Ugy Duca, mint két adjutánsa, energikus hangon tiltakoztak az erdélyi autonómia Boila professzor által felvetett gondolata ellen, ugyanakkor azonban nem mulasztották el hangsúlyozni, hogy a liberális párt Erdélyt az erdélyiekkel és erdélyiekkel kereszttül kívánja kormányoztatni. A liberálisok elismerik, hogy nem lehet a csatolt területek ügyeit a központból kiküldött prokonzulok útján és az érdekeltek meghallgatása nélkül kormányozni.

Egyesek különösebb jelentőséget tanúsítanak annak, hogy Ducát erdélyi turnéján Vasile Sassu volt földművelésügyi miniszter kísérte el Dinu Bratianu helyett. Ez a feltevés teljesen alaptalan. Ugy Sassu, mint Mosoiu tábornok a liberális párt minisztergárdájának második garnitúrájához tartozik. Egészen természetesen, hogy igyekeznek vezérüket utain elkísérni, hogy a liberális párt kormányára kerülése esetén leszámíthatassák önfeláldozó munkájuk és kitűnő buzgalmuk váltóit.

Az autonómia ellen

A liberális párt gyűlése egyébként vasárnap délelőtt folyt le a főtéri párt-helyiségben, ahova összegyűjtötték erre az alkalomra a kolozsmezei falvak liberális küldöttségeit. Mintegy száz-százhusz paraszt előtt tartották meg beszédeiket Sassu és Mosoiu. Mindketten energikusan tiltakoztak az erdélyi autonómia gondolata ellen, amellyel véleményük szerint a nemzeti parasztpárt az egyesülés sirját akarja megásni. Mosoiu különösképpen energikus volt. „Tíz évvel ezelőtt azért jöttünk Erdélybe — mondotta —, hogy felszabadítsuk a románokat a magyar elnyomás alól. Most pedig azért kell idejárnunk, hogy megvédjük az idegenek és eltévelyedettek elszakító törekvéseivel szemben”. A továbbiakban Mosoiu a súlyos gazdasági válságról és a nyomorról beszélt, majd kitért az erkölcsi válságra, amely szerinte abban nyilvánul meg, hogy mindenki a saját zsebére dolgozik.

Ezután Duca emelkedett szólásra és rövid beszédében négy kérdést állított fel, amelyekre választ is adott:

Négy kérdés — négy felelet

— Az első kérdés — mondotta Duca —: milyen viszonyban állunk a kormánnyal? Feleljék bátran az én nevében, hogy nincs közöttünk semmilyen viszony. Bal-lépéséért, hibáiért kizárólag a kormány viseli a felelősséget. Iorga kormányát eddig is csupán az uralkodó kifejezett kívánságára támogattuk.

— A második kérdés az adók ügye. Erre azt felelhetem, hogy a liberális párt le fogja szállítani az adókat.

— A harmadik kérdés: a kamatok prob-

lémája. Megmondhatják az embereknek, hogy a liberális párt csökkenteni fogja a kamatokat.

— Negyedik kérdés a mezőgazdasági tartozások problémája. Tudom, hogy a falvak népe teljesen el van adósodva, a

Hoover Mussolinit is Amerikába invitálta meg a válság enyhítésére irányuló eszmecserére

Róma, október 12. Hoover amerikai elnök Stimson külügyi államtitkár útján meghívást intézett Mussolini miniszterelnökhöz és Briand külügyminiszterhez amerikai látogatására s a Fehér Házban folytatandó eszmecserére. Mussolini köszönetet mondott a meghívásért, de ezuttal még nem hagyja el Olaszországot, míg Grandi köszönetének kifejezése mellett kö-

zölte, hogy november 7-én Nápolyban hajóra száll, hogy a hivatalos eszmecserét az elnökkel s az amerikai kormányfővel folytatassa. Az olasz külügyminiszter november 24-én indul vissza az Egyesült Államokból Európa felé.

Washington, október 12. Az amerikai nőszövetségek 150 ezer aláírással ellátott me-

morandumot nyújtottak át Hoover elnöknek, melyben sikra szállanak a fegyverkezési kiadások csökkentése és a világ-leszerelés mellett.

Párizs, október 12. Newyorki jelentés szerint az amerikai bankjegyek aranyfedezete 70 százalékról 67 szalálékra szállott le.

A hitleristák vasárnapi népgyűlésükön a hatalom átvételére adták ki a jelszót

Hitler szerint csak a szélső bal-, vagy a szélső jobboldal jöhet most már csak uralomra Németországban

Berlin, október 12. A jobboldali parlamenti ellenzék ma a braunschweigi Bad Harzburgban demonstratív jellegű gyűlést tartott, amelyeken részt vettek a német nemzetiek, a nemzeti szocialisták, a Stahlhelm-vezérek, a Reichslandbund. Ott volt az üléseken a volt fejedelmi családok több tagja és Schacht dr., a Birodalmi Bank volt elnöke is.

Délelőtt a nemzeti szocialisták tartottak gyűlést, amelyen Frick volt miniszter és Hitler beszéltek. Azt hangoztatták, hogy elérkezett a pillanat a Brüning-kormány megbuktatására. A gyűlés után istentisztelet volt, majd a nemzeti szocialista rohamcsapatok elvonultak Hitler előtt. Dél-

után az ellenzék együttes ülésén Hugenberg szintén bejelentette, hogy a német nemzetiek is hajlandók a hatalom átvételére.

Követelte a birodalmi gyűlés és porosz tartománygyűlés feloszlataának elrendelését. Hitler a versaillesi békeszerződés ellen agítált, mely még ma is 2 ellenséges részre osztja Európát. A többi nemzetekkel egyenlő Németország csak Németországban s nem Genfben érhető el. Szerinte uralomra most már csak a szélső jobboldal, vagy a szélső baloldal jöhet. A gyűlés határozatban kimondotta Brüninggel szemben a bizalmatlanságot, követelte

a házfeloszlást s új választások kiírását november 8-ra s az összes ez év február 10. óta életbe léptetett szükségrendeletek hatályának azonnali felfüggesztését.

Berlin, október 12. A kormány tárgyalást folytat félmillió tonna ruhrvidéki szén elhelyezésére. Németország cserébe félmillió mázsa kávévet kaphat. Ha ez a megállapodás létrejön, a birodalmi kormány hír szerint a nyersanyagtermelő országok egész sorával hasonló megállapodásokat akar kötni.

Sorrendben Kanadával folytatandó tárgyalások következnek buza átvételére, ugyancsak ruhrvidéki szén ellenében.

Ghica külügyminiszter Belgrádban kategórikusan megcáfolta a Károly király házasságáról elterjedt híreket

A külügyminiszter szerint produktív munka folyik Genfben

Belgrád, október 12. Ghica herceg román külügyminiszter, néhány napig Belgrádban tartózkodott. A belgrádi sajtó néhány képviselője Vinokvidig utazott az érdekes vendék elé és az expresszvonatban interjúolta meg a román külügyek vezetőjét, aki nem szívesen bár, de mégis nyilatkozott, noha szavait úgy kezdte, hogy nem ad nyilatkozatot.

— Mint egyszerű turista utazom — mondotta többek között Ghica — először is régen nem voltam már Bukarestben, miután a teendőim Genfbe költöztek, ahol a Népszövetség tárgyalásain vettem részt s így nem volna korrekt eljárás részemről, ha privát jelegű utazásom során politikai nyilatkozatokat tennék.

Belgrádi utjának céljairól Ghica a következőket mondotta.

— Elsősorban azért jöttem Belgrád-

ba, hogy hódolatot fejezzem ki Sándor király öfélése előtt, azután pedig Marinkovics külügyminiszterrel akarok találkozni, akivel együtt voltam Genfben a Népszövetség legutóbbi ülésén. A kisanant államok érdekei feltétlenül szükségessé teszik, hogy a tagállamok külügyminiszterei minél többször és minél behatóbban tanácskozzanak egymással.

— Mi a véleménye a Népszövetségről, — kérdezték az újságírók.

— Sokat dolgoznak Genfben — válaszolta Ghica — igaz, hogy sok kérdésben elhalasztják a döntést, de általában mégis jelentékeny produktív munka folyik a Népszövetségben.

Az egyik újságíró ezután rendkívül érdekes kérdést tett fel:

— Kérem miniszter ur, szíveskedjék nyilatkozni, megfelelnek e a valóságnak a Károly király közeli házasságáról elterjedt hírek.

Ghica őszintén elcsodálkozott:

— Ugyan melyik lapban olvastott erről?

— A Depeche de Toulouse-ban — válaszolta a hírlapíró.

Ghica elvette magát.

— Nézze kérem, én magam is sokáig éltem Toulouse-ban mint diák és így jól ismerem az ottani sajtót. Nagyon kérem, ne kívánja tőlem, hogy most véleményem mondjak erről a sajtóról.

Végül a kisanantról ezeket mondta a román külügyminiszter:

— Szinte frázis már a kisanant együttműködéséről beszélni, hiszen mindenki tudja, hogy ez a szövetség a béke záloga és legjobb biztosítéka Európában.

Bucaresti-Bukarest, október 12. Ghica külügyminiszter ma hosszabb külföldi tartózkodás után hazaérkezett Bukarestbe.

Műfestés, vegytisztításban, úgy kivitel mint olcsóságban **CZINK** cég vezet!!!

élutánra
s a rend-

melte

lsőrendű szükségleti
ragulása egyetemes

A szerdai ankét
ereskedelmi kamara
annak a reményének
az összehívott an-
iltek megfelelő mó-
ggják véleményeiket
al tisztázni fogják a
fontosságú kérdé-

skedelmi kamara an-
jobb időben jön ah-
és a rendőrség kö-
ágot tegyen. Pénte-
járásbírósg azt a
etet hoznak afőlött,
dők kartell-kisérete
törvényi paragrafu-
vagy sem. Az ítélet
meghallgatni az ősz-
szólalásait az Ipar
kamara ankétján.

k kolozs-

e

ló mérnök; titkárok:
velő, Abrudan Antal;
asile, A végrehajtó-
a közgazgatási ág
apott.

r. Pop Valér vasuti
képviselői: Bálinth
ablábírók. Tanárikar:
ács János, Philimon
képviselői: Berkessy
Szabó János, Tutsek
oly, Lázár, Ammer-
Gavrila, Florean Gá-
A PTT képviselői:
ecol, Temesváry Já-
Károly, Eltető Már-
áriu.

a halfal

k

entése

la tudvalevőleg vis-
büszkesége Jerur-
200 lakószoba és
itt rendelkezik. A
ül részvényese a
éséhez alakult tár-
társból megtudjuk,
vezései 1934-ben be-
lat a kikötő köze-
ipari zónában hat-
tízostított magának.
ai, hogy a mossuli
hol fognak bele-
be, a Shell Oil Co.
Oil Co. és más
k máris leteleped-
ben, ami azt bizo-
az olajprodukeió
jelentőségű.

gyermek

ázó zöld regény
és portó

UJ KELET
ALYABAN

Izgalmas összecsapás Filipescu vezetőügyész és dr. Borbély István bankigazgató között az Egyesült Bank hétfői tárgyalásán

Dr. Borbély István elmondja, hogy a felügyelőbizottság egyszer sem talált hibát a bank könyvvezetésében. Mihali Tivadar volt polgármester ismertette a Lăposvölgyi Rt. helyzetét

Cluj-Kolozsvár, október 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Egyesült Jelzálog és Közgazdasági Bank hétfői tárgyalása néhány betétes kihallgatásával vette kezdetét. Elsőnek Gheorghe Sion egyetemi tanár tett vallomást, akinek kihallgatása általános derűtséget keltett. Egyike volt azoknak, akik a bank ellen bünvádi feljelentést tettek. Elmondja, hogy elhelyezte a pénzt a bankban, anélkül, hogy informálhatta volna magát a bank igazgatóiról. Ha tudta volna, hogy Blatt Ignác zsidó, nem vitte volna oda a pénzt. Azt hitte, hogy Blatt protestáns.

Utána dr. Tischler Elemér tett vallomást. Elmondta, hogy Semlyén Hugó arra kérte, zsírálja egy 150.000 lejes váltóját. Semlyénnek baráti és rokon szivességből megtette ezt és a bank bukása után ő kellett, hogy rendezze a váltót. Nem érzi magát károsultnak, éppen a Semlyénnel való baráti kapcsolata miatt.

Dr. Borbély István kihallgatása
Dr. Borbély István, a Banca Marmarosch kolozsvári fiókjának igazgatója volt a következő tanu, akihez Filipescu Richard vezetőügyész tett fel kérdéseket. Dr. Borbély István a bank felügyelőbizottságának elnöke volt.

— Van-e tudomása arról, — kérdezte a vezetőügyész, — hogy a bank a devizaüzletek lebonyolítására kettős könyvelést folytatott?

Tanu: Ha erről tudomásom lett volna, azonnal megtettem volna a törvényes lépéseket.

Filipescu vezetőügyész: Ionescu, a Banca Nationala fiókjának vezetője nem figyelmeztette önt arra, hogy a bank kettős könyvvezetést végez?

Tanu: Ilyesmit nekem Ionescu sohasem mondott.

Dr. Kertész Jenő védőügyvéd: Ha Ionescunak tudomása lett volna erről,

azonnal megtettené volna a törvényes lépéseket és megvonta volna a banktól a visszeszámlázási hitelt.

Filipescu: Meg is vonta.

A védelem: De nem vont meg.

Tanu: Nekem sincs tudomásom arról, hogy a Banca Nationala megvonta volna a banktól a hitelt.

Konfliktus a jegyzőkönyvek miatt

A vezetőügyész és védelem között ekkor újabb konfliktus támad. Filipescu a tanu vallomását azonnal jegyzőkönyvbe akarja diktálni, ami ellen a védők tiltakoznak, mert a perrendtartás értelmében a jegyző-

könyvet csak az elnök fogalmazhatja meg. Végül Motoc elnök megvonja Filipescutól a diktálás jogát és ő maga szövegezi meg a jegyzőkönyvet.

Filipescu: Mint a bank felügyelőbizottságának elnöke, kontrollálta a bank könyveit?

Tanu: Évenként egyszer, vagy kétszer a felügyelőbizottság összeült és részletes tanulmány tárgyává tette a bank könyveit. Egyetlen esetben sem találtunk hibát a bank ügyvezetésében.

Az 1926-os mérleg

Ügyész: Az 1926-os mérleget tanulmányozta a felügyelő bizottság?

Tanu: A bizottság egy egész délután tartó ülésen a bank regisztereivel összehasonlítva, tanulmányozta a mérleget, amit a bank igazgatói és az igazgatósági tagok mind aláírtak már, mikor a felügyelő bizottság elé került. A regiszterekben felfektetett adatok mindenben fedték a mérleget és így a felügyelőbizottság a mérleget tudomásul vette.

Filipescu ügyész ekkor a kereskedelmi törvénykönyv egyes paragrafusaiából idéz és utal arra, hogy a törvénykönyv kötelezi a felügyelőbizottság elnökét, hogy az az osztlékok kifizetését kontrollálja. Felteszi azt a kérdést, hogy a felügyelőbizottság eleget tett-e ennek a köteletségének?

A bizottságnak azon a gyűlésen a bank összes könyveit át tanulmányoztuk és megvizsgáltuk az osztlékok számláját is, amelyet rendbenlévőnek találtunk.

Filipescu ügyész feltűnően sokáig idézik ennél a kérdésnél és több kérdést akar feltenni, amelyeket azonban az elnök nem engedélyez. Motoc elnök a következő kérdéssel fordul az ügyészhez:

— Miért kívánja a vezetőügyész ur, hogy ezeket a kérdéseket feltegyük?

— A törvény jogot ad nekem arra — felelte a vezetőügyész — hogy a tárgyalás alatt kiterjesszem a vádat azokra a tanukra, akiket esetleg bűnösnek tartok. Ezekre a kérdésekre ezért van szükségem.

Filipescunak ez a kijelentése érthetően szenzációt keltett a teremben. Az elnök végül is enged az ügyésznek és konkrét kérdést intéz a tanuhoz az osztlékok kifizetését illetően. Dr. Borbély István ekkor elismertli, hogy a felügyelőbizottság ülésén tanulmány tárgyává tették a könyveket, összehasonlították a mérleggel és mindent rendben találtak.

Az ügyész szemtanukat kér

Filipescu vezetőügyész ekkor azzal a különös kérdéssel fordult az elnökhöz, hogy alkalmazzon szankciókat a tanuval szemben, mert megtagadta a vallomást. Filipescunak ez a kérése kínos feltűnést keltett a teremben, mert nyilvánvaló volt, hogy ez a kérdés nem helytálló, hiszen a bankigazgató pontosan felelt az ügyész kérdéseire. A törvényszék pár perces tárgyalás után

el is utasította a vezetőügyész kérését, azzal az indoklással, hogy dr. Borbély István egyetlen kérdésre sem tagadta meg a választ, hanem precízen és szabatosan felelt.

A vezetőügyész következő kérdése arra vonatkozott, hogy tud-e a tanu a kolozsvári zsidó ortodox hitközség és a bank közötti konfliktusról? Borbély dr. úgy vallott, hogy Adler Samu egy napon elmondta neki, miszerint a hitközségnek a banknál folyószámlája volt, amelyet a hitközség váltókkal fedezett le. A bank ezeket a váltókat leszámította és a bukás

után bebizonyult, hogy a bank kétszer olyan nagyszámú váltót értékesített, mint amennyi a folyószámla összege volt. Filipescu vezetőügyész ekkor azt a kérdést intézte Borbély dr.-hoz, tud-e arról,

Szaporodnak a terhelő bizonyítékok Matuska Szilveszter bécsi vállalkozó ellen, akit a biatorbágyi merénylet elkövetésével gyanúsítanak

Bécs, október 12. A bécsi rendőrség szombaton letartoztatta Matuska katasztrófa színhelyén találták, ahol kijelentette, hogy az egyik lezuhant harmadikosztályú kocsiból sikerült sértetlenül megmenekülnie. Jéget azonban nem tudott felmutatni, hanem azt állította, hogy az az összetört kocsiiban maradt. A budapesti rendőrségnek gyanus volt az eset s felhívta Matuskára a bécsi rendőrség figyelmét. Ez rövidesen kiderítette, hogy Matuska Szilveszter a magyar prolektárdiktatura bukása után résztvett a Singer-féle nagyarányú kommunista összeesküvésben. Ezenkívül kiderült, hogy a biatorbágyi merénylet idején tíz kiló ekraztot, nagymennyiségű robbanótöltényt és gyújtózsírt vásárolt. A felmerült gyanuok alapján Matuskát letartóztatták. Kihallgatása alkalmával előbb azt mondta, hogy az ekraztot vállalat egyik gyárkéményének ledöntéséhez vásárolta. Később megváltoztatta vallomását és kijelentette, hogy miután az ekrazitra nem volt szüksége, a gyár közelében levő kanálisba dobta. A kanálisba ma lecsapolta a bécsi

rendőrség és 700 méter hosszúságban átkutatja, de ekrazitnak nyomát sem találta. Ezzel szemben a gyár egyik raktárhelyiségében elektromos huzalra bukkant, amely feltűnően hasonlít a biatorbágyi keresztülviteléhez használt huzalhoz. Ezenfelül megállapítást nyert, hogy a bricsess nadrágon, amelyet Matuska merénylet alkalmával hordott s különösképpen az ekrazitnyomok tipikus sárga foltjai láthatók.

Matuska a legkülönbözőbb magyarokat adja a rendőrség észleleteire. Altlában buskomorán viselkedik, minduntalan ellentmondásba kerül önmagával. Az osztrák rendőrségen azt hiszik, hogy örült séget szimulál. Matuska több tanút nevezett meg annak igazolására, hogy ő a merénylet alkalmával csakugyan a vonaton utazott. A megnevezett tanuk azonban sorra kijelentik, hogy nem emlékeznek Matuskára. A bécsi rendőrség teljes erővel folytatja a nyomozást és nincs kizárva, hogy a biatorbágyi merénylet rejtélye rövidesen felderül.

Ujvárossy kihallgatásával a délelőtti tárgyalás véget ért. A tárgyalás kedden reggel folytatódik.

Kína mozgositja csapatait, ha a Népszövetség nem parancsolja vissza a japán hadsereget Mandzsuriából

London, október 12. Tokióban nem hiszik, hogy a hatalmak a távolkeleti események miatt demarsra készülődjenek. Japán részről hangoztatják, hogy a mandzsuri kormányzat polgári ruhás katonákkal provokálja a japánokat s arra törekszik, hogy a japánok a szerződésileg kikötött létszámmal több katonát legyenek kénytelenek Mandzsuriába vezényelni.

A konfliktussal kapcsolatban egyidejűleg a washingtoni külügyminisztériumban állandóan érintkezést tartanak fenn a tokiói és nankingi amerikai nagykövettekkel, amitóta a mandzsuri helyzet a japán repülőbombázással újra kiéleződött Tokióban azt állítják, hogy Kin-Csau-ban tovább folynak a kínai csapatösszevonások s ezért nem felelhetnek azért, ha a légi akciókat újabb katonai intézkedések fogják követni. Japán részről hangoztatják, hogy kínai katonák sortűzet adtak le a felderítő uton volt japán hadirepülőgépekre s a légi raj parancsnoka megtorlásul rendelte el Kin-Csau bombázását.

A nankingi kormány ezzel kapcsolatban a távolkeletre népszövetségi vizsgálóbizottság kiküldését kéri, különös tekintettel Kin-Csau legutóbb előfordult bombázására, mely alkalommal a támadó japán repülőraj bombái a polgári lakosság soraiból számos asszonyt és gyermeket is megöltek.

London, október 12. Az angol népszövetségi delegáció ma délután két órakor elutazott Londonból Genfba a népszövetségi tanács kedden kezdődő rendkívüli ülés szakára, amelyen a japán-kínai konfliktus ügyét fogják tárgyalni. A delegációt Lord Reading és Lord Robert Cecil vezetik. Ezzel egyidejűleg a spanyol népszövetségi delegáció is elutazott Genfba. Lerroux külügyminiszter, a tanács jelenlegi elnöke Zamorra miniszterelnök kérésére ma még Madridban maradt s nem utazott a delegációval.

London, október 12. Nankingi jelentés

szerint Csan-Kei-Sek, a kínai köztársaság elnöke beszédet mondott a nankingi miniszterelnökségi palota erkélyéről. A köztársasági elnök heveshangú beszédében leszögezte, hogy amennyiben a Népszövetség nem tud érvényt szerezni a Kellogg-paktumnak és nem tudja megakadályozni Japán területéért, úgy Kína mozgositani fogja csapatait és haladéktalanul bevonul Japánba.

Meghívó

Mi, a kolozsvári Árutőzde Egyesület elnöke a Tőzsdetörvény 14. és a kolozsvári Árutőzde Egyesület alapszabályai 12. szakasza alapján a kolozsvári Árutőzde Egyesület tagjait összehívjuk az 1931. évi második rendes közgyűlésre.

A közgyűlés Kolozsváron a Kereskedelmi és Iparkamara közgyűlési termében (Calea Maresului Foch No. 51., II. em.) fog megtartatni

1931 október 26-án déli 12 órakor.

Ha az 1931 október 26-ra összehívott közgyűlésen nem lesz jelen a Tőzsdé Egyesület tagjainak a fele, már jelen meghívóval ugyanazon a helyen és napirenddel új közgyűlést hívunk össze, amely közgyűlés meg fog tartatni és érvényes határozatokat fog hozni a tagok számára való tekintet nélkül. (Tőzsdetörvény 14. és tőzsdéegyesületi alapszabályok 15. szakasza.)

Ezt az új közgyűlést összehívjuk

1931 október 29-én déli 12 órára.

Napirend:

1. A közgyűlés megalakítása.
2. A választmány jelentése.
3. Új tagok felvétele.
4. Esetleges javaslatok.

Cluj, 1931 október 6.

Elnök: Dr. Laurian Chermann Titkár: N. Căciulă

IMPERIAL PALACE HOTEL

Bucuresti, Calea Victoriei 47., a királyi palota mellett. Uj vezetés. Teljesen renoválva. Központi fűtés. Hideg és meleg folyóvíz minden szobában. Fürdőszobák. Lift.

Mérsékelt árak!

A gyilkos vízmoz

Vuirt ho

A gyilk

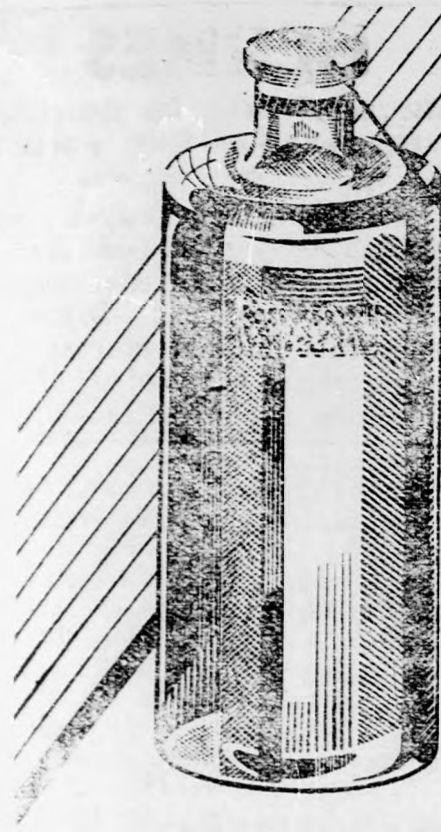
Cluj-Kolozsvár, október 12. Kelet tudósítójától. Anu már a politikai tettek át a és a rossz apahidai eskája. Az bünyüének a gyűrűből leg elzárta. A tettes den nyomoz maradt má részletekig kött meg V tett közvetl levél volt é nie, hogy á telenül veto készült-e a már pár na

A magy kopogtatunk kérésünkel csak rendel — Csütört nyitottuk a moztattta a öltözött szó let a beszte és Augustin vére szolt.

A tisztvis referál erről annak szám nak a szerda szakáját, m felfedezés.

felnégykor mosba, Kol Apahidára, ra... Négy után még a várja a köv mot szerezz Semmi ki peanu visell Vállvonog

— Istener Mi nem is akik vízmoz

Ezen egyszerű üvegcsék minden nagyságban kaphatók.

Az ár nem magasabb de ezekben az üvegcsékben garantáltan Lady kölniviz van!

MA már minden hölgy ismeri a négy híres kölniviz: Jockey Club, Perle de Paris, Rouge et Noir és Parisienne felsőbbbőségét. Hogy vevőit megővja a hamisított gyártmányoktól és hogy mindenki ugyanazt a tiszta, ugyanolyan kellemesen illatosított kölnivizet vásárolhassa, amely a gyárból

kikerül, a Lady cég készítményeit egyszerű és lepecsételt üvegcsékben ugyanolyan áron hozza forgalomba, mint a kimért kölnivizet.

Ma sokkal inkább mint valaha, a takarékos gondolata hat át mindenkit. Bizonyosnak kell lennie afelől, hogy megkapja pénzének az ellenértékét. Ezért kérjen Lady készítményeket csakis lepecsételt üvegcsékben.

Jockey Club
Perle de Paris
Rouge et Noir
Parisienne
distillées par

FINOM ÉS VONZÓ PARFÜMÖK

A Lady kölnivizeknek kellemes és eredeti parfümjük van. Sok hölgy azért használja azokat, mert kettős célt szolgálnak: erősítik a bőrt, de egyuttal illatosítják is.

Lady

A gyilkosság után négy órával Vulpeanu a kolozsvári magyar követségen vizumoztatta utlevelét

Vulpeanu hamis keltezéssel levelet irt beszercei nővéreinek és bejelenti, hogy öngyilkos lesz

Kilenc óra után pár perccel a gyilkos táncanár vizumot szerzett és kilenc óra harminckettőkor másodszor is visszatért Apahidára. A rendőrség reméli, hogy Budapesten letartóztatják Vulpeanut

A gyilkos táncanárnak Budapesten nővére van

Cluj-Kolozsvár, október 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Augustin Vulpeanu már arkon-bokon tud van. Fantasztikusnak tetsző hiányosságok segítették át a határon: egy telefon hiánya és a rossz táviró szolgálat... Meg az apahidai esendőörökényelmes munkája. Az utóbbi évek legérdekesebb bűnyüvének hőse így menekülhetett el a gyűrűből, mely pedig már-már végleg elzárta előtte a menekülés útját.

A tettes túl van a határon, már minden nyomozás céltalan. Mára már nem marad más, mint a legaprólékosabb részletek megállapítani, hogyan szökött meg Vulpeanu és kideríteni a rém tett közvetlen okait. Vulpeanunál utlevél volt és vizumának is kellett lennie, hogy átléphesse a határt. Önkénytelenül vetődik fel a kérdés, hogy nem készült-e a táncanár a gyilkosságra már pár nappal ezelőtt?

A magyar követségen

A magyar utlevélkirendeltséghez kopogtatunk be. A tisztviselő, akihez kérdésünkel fordulunk, vonakodva áll csak rendelkezésünkre.

— Csütörtökön délelőtt alig hogy kinyitottuk az irodát, valóban itt látta-moztatta a vizumát egy trencskotba öltözött szőke fiatalember. Az utlevelét a beszercei rendőrség állította ki és Augustin Vulpeanu táncmester nevére szökött...

A tisztviselő szürkén és kedvtelenül referál arról a vizumoztatásról. Pedig annak számára, aki ismeri Vulpeanunak a szerdáról csütörtökre virradó éjszakáját, mindennél érdekesebb ez a felfedezés. *Augustin Vulpeanu éjjel félnégykor még hullát dobott a Szamosba, Kolozsvárra jött, visszament Apahidára, újra visszatért Kolozsvárra...* Négy órával a tett elkövetése után még arra is jut ideje, hogy megvárja a követség megnyitását és vizumot szerezzen utlevelére...

Semmi különösöt nem láttak a Vulpeanu viselkedésében?

Vállvonogatás a válasz.

Nem tünt fel seniknek...

— Istenem, annyi ember jön ide be. Mi nem is nézzük meg az embereket. akik vizumot kérnek. A vizum meg-

szerezéséhez még a sines feltétlenül költve, hogy az utas személyesen jöjjön utlevelével. Még a fényképről sem igazoljuk az embereket.

Itt állt, míg rátettem a vizumot az utlevélre és elvégeztem a formalitásokat. Ez nem tart tovább 3—4 percnél. Közben ki is mentem a szobából. Vulpeanu itt állt nyugodtan és átadtam neki az utlevelét.

A magyar követség könyvébe be is vezették szépen Vulpeanu nevét. Innen aztán kiment az állomásra. Valamivel kilenc óra után volt a követségen és a bukaresti Rapid kilenc óra 32 perckor indul.

A budapesti nővér

A rendőrségen Draghiciu rendőrigazgatótól kérdezősködtünk.

— Vulpeanu szököse után — mondja a rendőrigazgató — megtettük az

összes intézkedéseket, hogy a budapesti hatóságok letartóztassák és kiadják. Minden jel arra mutat, hogy Vulpeanu Magyarországon rejtőzik, mert Kolozsváron osztrák utlevelét nem váltott. A beszercei rendőrség egyébként megállapította, hogy Vulpeanunak egy nővére él Budapesten. Rebeka Vulpeanunak hiyják és a rendőrség által nyilvántartott nők közé tartozik. Ha Vulpeanu Budapesten van, akkor feltehető, hogy felkereste ezt a testvérét, akivel máskülönben a család nem tart genn összeköttetést.

— Mik lehetnek a gyilkosság okai?

— Ezt természetesen nem tudhatom. Miatán a gyilkosnak nem volt vizuma, feltehető, hogy a gyilkosság csak spon tán felindulás műve volt és nem előre megfontolt szándékból történt. A közvetlen okokról pedig csak Vulpeanu referálhat...

Eppen arra a kérdésre készültünk ezután, hogy Vulpeanunak Beszterceön élő hozátartozói nem-e kaptak értesítést a szökésben levő gyilkostól. Kérdésünk fölöslegessé vált, mert ebben a pillanatban megszólalt a telefoncsengő.

— Beszterce.

A beszercei levél

És Draghiciu igazgató azonnal továbbítja is a beszercei rendőrség jelentését:

— A gyilkos nővére, Márta Vulpeanu beszercei kereskedő vasárnap levelet kapott a táncanártól. A levelet Nagyváradon adták fel és október 9-ről keltezte. Vulpeanu azt írja nővéreinek, hogy rettenetes lelkiállapotban van. Sajnálja tettét, de ő nem tehet róla, mert a fiu viseikedeése kényszerítette rá. A levelet azzal fejezi be, hogy október 9-én öngyilkosságot fog elkövetni.

— Milyen papírra írta a levelet — kérdi az igazgató Besztercétől.

— Közönséges levélpapírra, kuszált, ideges vonásokkal. A borítékon a mozgóposta pecsétje van.

— Kérek másolatot a levélről — hangzik az utolsó utasítás.

Ezzel be is fejeződik a telefonbeszélgetés. Draghiciu ezonnal levonja a következtetéseket.

A la Lórinca

— A tipikus bűnöző menekülési módja ez: egy nappal későbbi dátumot tüntet fel a levélen és azt írja, hogy öngyilkosságot akar elkövetni. Emlékszik Lórinca-re? Ő is egy nappal később dátumozta leveleit és megírta hogy öngyilkos lesz. Az pedig egészen bizonyos, hogy október 8-án lépett át a határon és akkor ezt nem azért tette, hogy Magyarországon öngyilkosságot kövessen el... (—Hay

Választási kartell készül Lloyd George és a munkáspárt között

Henderson vasárnap meglátogatta a liberálisok vezérét

London, október 12. Henderson visszatért Churtból, ahol Lloyd George-zsal folytatott megbeszélések választási együttműködésük kérdéseiről.

Politikai körökben lehetségesnek tartják, hogy paktum jön létre a munkáspárt és a liberálisok szabadkereskedelmi csoportja között.

Ettől függetlenül a munkáspárt Henderson választási irányítása mellett, folytatja küzdelmét. A pártban az a komoly remény, hogy a választótömegek a munkáspártot juttatják uralomra. A párt már kiadta választási kiáltványát, amelyet Henderson és a többi szocialista vezér irt alá. Ez az első alkalom, hogy a munkáspárt teljes nyíltsággal bejelenti, ha kormányra kerül, megkezdí az ország gazdaságának szocialista szellemű átalakítását.

A nyilatkozat további részében élesen elítéli a nemzeti kormány szanalási kísérletét. A bankok, a nemzeti hitelrendszer nacionalizálását s az összes bel- és külföldön beruházott angol tőkének az államnác által való ellenőrzését sürgeti, továbbá ellenzi ugy az inflációt, mint az aranystandard visszaállításával a defláció elő-

időzését, nemzetközi konferencia összehívását igéri közös valuta-politika megállapítására.

A kiáltvány a továbbiakban hangoztatja, hogy a háborus adósságok és jövétélek törlése végett nemzetközi tárgyalásokat fog kezdeményezni, ellenzi a védővámokat, végül az energiagazdálkodás, közlekedés, vas-, acél- és szénipar nacionalizálását, behozatali és kiviteli tanácsok fölállítását, a Népszövetség támogatását, a teljes leszerelést mindenáron keresztülvívó javaslatoknak a leszerelési konferencia elé való terjesztését, valamint arra kötelezi magát, hogy a munkáspárt kormányrajutása esetén azonnal hatálytalanítja a nemzeti kormány takarékosági intézkedéseit, visszaállítja a munkanélküli segélyt, a tanítók és közalkalmazottak fizetésének régi színvonalát és fejleszti a szociális szolgálatokat. A legérdekesebb jelenség a mostani választásokon az, hogy — ami még sohasem fordult elő Angliában — most nyolc párt indul a küzdelemben.

A választásokon a következő pártok jelölnek: Munkáspárt 500 kerületben állít jelöltet, a konzervatív párt 500 jelöltet, a

liberális jobboldal 30 jelöltet, a kormányt támogató liberálisok 30 jelöltet, Lloyd George független liberális pártja 20 jelöltet, a munkáspártból annak idején kizárt Mosley csoportja (fasiszta szellemű) 18 jelöltet, a kommunista párt 17 kerületben jelöl, végül a Macdonald frakció is jelöl annyi kerületben, ahány volt munkáspárti miniszter van. A kormánypártot alkotó pártok, bár önállóan vesznek részt a választásokon, nem állítanak egymásnak ellenjelöltet s így valójában a kormány s a munkáspárt áll egymással szemben.

— Kedvezőtlen hírek kerültek forgalomba egy amerikai bankról, melynek czévi mérlege 2215 millió dollár aktívát tüntet fel. Newyorkból jelentik: Az utóbbi napokban a Chase National Bankról kedvezőtlen hírek kerültek forgalomba. A pénzüntézet most közzétett mérlege 2215 millió dollár aktívát tüntet fel. A Chase National Bank 7.4 millió dollárt ad részvényeseinek negyedévi osztalék fejében és 2 millió dollárral növelte a tartalékalapot. A bankot illetően most már a betétesek is megnyugodtak.

zt adott a kisebbségi uj-
ély dr. erről nem tud.

érdékek után dr. Borbély
ara megesketik, majd dr.
olt kolozsvári polgármes-
képviselőt idézik be. Mi-
posvölgyi rt. igazgatósa
mondja, hogy a láposvol-
am 15 millióra, a bányák
telte, míg a törvényeségi
tekintette ezt az érté-
y, a betétesek egyik szö-
zó tanu, aki elmondta
84 százaléka aláírta a
megegyezést, 9—10 szá-
tet tett az aláírásra. A
zalék, akik semmiképpen
kedni. Ezek kérték a cső-

allgatásával a délelőtti
rt. A tárgyalás kedden

ítékok Ma- kozó ellen,

gyanusitanak

méter hosszúságban át-
nak nyomát sem talál-
n a gyár egyik raktár-
romos huzalra bukan-
ben hasonlít a biator-
eléhez használt huzal-
állapítást nyert, hogy
gallapítást nyert, hogy
son, amelyet Matuska
val hordott s különös-
nyomok tipikus sarga

lönbözőbb magyaráza-
rség észleleteire. Áltá-
viselkedik, minduntá-
a kerül önmagával. Az
n azt hiszik, hogy örült
ruska több tanut neve-
zolására, hogy ő a me-
csakugyan a vonaton
vezett tanuk azonban
hogy nem emlékeznek
rendőrség teljes erő-
mozást és nincs ki-
orbágyi merénylet rej-
terül.

a Népszö- a a japán ból

a kínai köztársaság
ndott a nankingi mi-
ota erkélyéről. A köz-
shanghu beszédében le-
nyiben a Népszövet-
rt szerezni a Kellog-
udja megakadályozni
t, ugy Kina mozgósi-
és haladéktalanul be-

hivó

Árutőzsde Egyesület
ény 14. és a kolozs-
sület alapszabályai
a kolozsvári Áru-
gjaik összehívjuk az
ades közgyűlésre.

váron a Kereskedel-
gyűlési termében
ch No. 51., II. em.)

n déli 12 órakor.

r 26-ra összehívott
jelen a Tőzsde Egye-
e, már jelen meghí-
lyen és napirenddel
össze, amely köz-
ni és érvényes hatá-
tagok számára való
szdetörvény 14. és
szabályok 15. sza-

összehívjuk

n déli 12 órára.

nd:

alakítása.

entése.

e.

ok.

Titkár:
N. Caciulă

Az ukrajnai német kolonisták terrorizálják a zsidó telepeseket

1933-ban akarják felállítani Biro-Bidschanban az autonóm zsidó területet

Moszkva, október 12. Az orosz szovjet-köztársaság központi végrehajtó bizottsága egyik legutóbbi ülésén elhatározta, hogy átíratot intéz a távolkeleti szovjet végrehajtó bizottságához, amelyben felszólítja, hogy a zsidó ujjáépítési célokra delegált bizottsággal, a KOMZET-tel egyetértően dolgozzanak ki Biro-Bidschan gazdasági és kulturális ujjáépítésére vonatkozó terveket. A terveknek célja, hogy 1933 végén Biro-Bidschanban állítsanak fel egy autonóm zsidó közigazgatási területet, mint a szovjetunói távolkeleti provinciáinak egy részét.

Nagy ipari telepek

A tervek szerint Biro-Bidschanban nagy szabású ipari telepeket kell létesíteni és pedig az ottani természeti kincsek — erdők, vas és grafit — kiaknázására. Biro-Bidschanban ezenfelül fejleszteni kell a mezőgazdaságot és a háziipart. A Távolkelet provinciáinak egészségügyi és kulturális bizottsága felhívást kapott, hogy Biro-Bidschanban a zsidó bevándorlók közművelődési és közegészségügyi ügyeit a lehetőség határain belül támogassa. Az egyetemek, a műszaki főiskolák végzett hallgatói közül válasszák ki azokat, akik alkalmasak Biro-Bidschanban kulturumunkát végezni. Külföldi bevándorlók számára meg kell könnyíteni az orosz állampolgárság megszerzését.

5500 zsidó család

Moszkva, október 12. Az ukrajnai zsidó ujjáépítő munka számára kijelölt bizottság: a KOMZET a napokban tette közzé zsidó kolonizációs munkára vonatkozó terveit. Eszerint 1932-ben 5500 zsidó családot kell letelepíteni Ukrajna elhagyott részein. Ezer családot a Krimben, 1500 családot Biro-Bidschanban, 2500 családot a már meglevő zsidó rajonokban és 500 családot egyéb vidéken. A legtöbb telepet azért kell Ukrajnába küldeni, mert szükség van a már fennálló autonóm zsidó körzetek megerősítésére.

Jiddis szovjetkultúra

Moszkva, október 12. Az orosz szovjet területén fennállott nemzeti kisebbségek kiadóvállalatát likvidálják és a zsidó nyomdákat és kiadóhivatalokat is bekebelezik a központi állami kiadóvállalatba. Eddig Moszkvában, Charkovban és Minszkben működtek zsidó kiadóhivatalok. A charkovi jiddis kiadóhivatal 1928-ban kétszáz nyomtatott ívet állított ki, 1932-ben már négyezer ívet fog könyvalakban kiadni. A moszkvai jiddis kiadóhivatal 200 ívet adott ki 1928-ban, de 1932-ben már

A ma egyik legfontosabb kérdése ad választ

Az ifjuság nemi problémái

Dr. Tótsz Béla most megjelent könyve

Főbb fejezetei: A természetéről természetesen. A boldogság nehéz útja. Amikor a gyermekből ember lesz. Kétféle érettség. A hazug kísértet. A megérkezett szerelem. Mit kell tenni? A kétféle felelősség. Ujra szerelem. Pszichoanalízis és szerelem. Freud és Marx. A szerelem szabadsága. Egyneveltség és többneveltség. Itél a társadalom. Szűz-e vagy ártatlan? Kit válasszunk? A lelkiismeret házassága. Hideg-e a nő? A „kényes kérdés“.

Mindkét nemhez tartozó serdülő ifjakon kívül a szülők és pedagógusok is okvetlen olvassák el ezt a tartalomhoz méltó külső köntösben megjelent könyvet.

UJ KELET könyvosztálya CLUJ

Kérem részemre postafordultával megküzdeni: Dr. Tótsz: Az ifjuság nemi problémái könyvet, portómentesen, 85 lej utánvétellel.

név

pontos cím

A legközelebbi Vatikán-kongresszuson szóváteszik az antiszemitizmus, a Balfour-deklaráció és mandátum-ügyét

Róma, október 12. A pápai állam a közeli hetekben összehívja a katolikus kongresszus Gazdasági Tanácsát, amelynek tárgyalásai közé felvették a cionizmus és anticionizmus kérdését is.

A legutolsó ilyen természetű kongresszust 1870-ben tartották. Azóta a Vatikán és Quirinál közötti konfliktus miatt ilyen kongresszust nem hívtak össze. Az 1870-i kongresszus napirendjén szerepelt a zsidó kérdés megvitatása. Két kimagasló katolikus pap határozati javaslatot terjesztett a kongresszus elé, amelyben az antiszemitizmust katolikus szempontból megbélyegezték.

Nyolcmillió lakost tudna elartani Palesztina

„Az ország földrajzi helyzete kedvezőbb, mint bármely más országé“

Varsó, október 12. A palesztinába detasált lengyel kereskedelmi attasé, dr. Bernhard Hausner, egykori zsidó szejm-képviselő a napokban a nemzeti kisebbségek problémáinak kutatására alakult intézet egyik ülésén expozét tartott a palesztinai bevándorlási lehetőségekről.

— Palesztina, — mondotta Hausner — a föld olyan pontján fekszik, ahol az ókorban nagy népek érdekei kereszteződtek. Az egyiptomiak, perzsák és görögök érdekeiket vélték itt megtalálni és a zsidók soha az országgal való kapcsolataikat meg nem szüntették. Palesztina nem sokkal kisebb Belgiumnál és mindössze 852.000 lakosa van, míg Belgium 8 millió lakos fölött rendelkezik. Palesztinának ugyan nincsenek olyan természeti kincsei mint Belgiumnak, de ott van a Holt tenger kiemeríthetetlen gazdaságával és ott van

belletrisztikai művek már ötezres példány számban jelentek meg. A tudományos művek átlagban 10—12 ezer példányszámban jelentek meg, míg a tankönyvek 25—35 ezerben.

Német terroristák

Moszkva, október 12. Ukrajnában a napokban antiszemitaelles pert tárgyalnak, amelynek vádlottai főleg német nemzetiségű parasztek. A parasztek egyrésze terrorizálta az Ujvilág nevű zsidó kollektív kolónia tagjait. A Pravda című újság a legszigorubb büntetést követeli az antiszemita ellen.

Annakidején nem lehetett a javaslat fölött határozni, mert a Francia- és Németország között kitört háború miatt a tárgyalásokat megszakították. Hir szerint a legközelebbi római kongresszus újra foglalkozni fog a javaslattal. A Gazdasági Tanács a Palesztina-mandátum ügyét is szóvá teszi. Befolyásos vatikáni körök nem tartják összeférhetőnek, hogy az ország fölött, ahol a Szentsír áll, az anglikán egyház állama gyakorolja a mandátum jogait. Követelik, hogy a kongresszus a mandátumot katolikus ország számára vindikálja. Közben szóvá teszik a Balfour-deklarációt is.

SPORT

Eldöntetlen a romániai futballderby

Universitatea—NAC 1:1 (1:1)

Cluj-Kolozsvár, október 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). Románia két legjobb amatőrcsapatának vasárnap találkozását feszült érdeklődés előzte meg. A balsikerű magyar-román amatőrválogatott mérkőzés után különös fontossága volt a derby meccsnek, melyen meggyőződhetünk róla, hogy a sovinszta sportsajtónak az a beállítása, hogy a nagyváradi játékosok „lefeküdtek a magyar csapatnak, tendenciózus és komolytalan. A nagyváradi csapatok nem azért veszítették el a román-magyar meccset, mert nem akartak, hanem azért, mert nem tudtak játszani. A kolozsvári mérkőzésen nyilvánvaló volt, hogy a nagyváradi csapat csak árnyéka önmagának és az Universitatea csapatára még mai gyenge összetételében is szesős játékkal is klasziszokkal többet produkált. Másrészt pedig ez a mérkőzés igazolta azt az álláspontunkat, hogy Kolozsvár sportja legalább egy klaszissal áll a nagyváradi

fölött és az országos válogatott megalkotásánál elsősorban a kolozsvári erőket kell figyelembe venni.

A mérkőzés egyébként csak részben elégitette ki a várakozásokat. Az első félidőben gyönyörű játékot láttunk, ez azonban egyszálalú volt, amennyiben az Universitatea, különösen pedig a csatársor Bindea—Abrudan—Sepi jobbszárnya szebbnél-szebb akciókkal legázolta a NAC-ot, melynek ebben a félidőben egyetlen valamire való akciója volt csupán és az is egy csunya potyagólt hozott. Ebben a félidőben az Universitatea halvesora is meseri munkát végzett, különösen Stefanescu és Dobosan, akik a legszebb technikájú és legbiztosabb halfjátékosok. A közvetlen védelem a gólnak, Szatmárral együtt súlyosan benne volt. A mérkőzés legszebb mozzanatát Szepi gyönyörű egyenlítő gólja képezte. A hatalmas lövés 25 méterről süvített be a kapuléc mellett Cinczér hálójába.

HERMES

menetjegyiroda és pénzváltóüzlet Cluj, Cal. Reg. Ferd. 13 (v. Wesselényi M. ucca)

Bel- és külföldi menetjegyek eladása. Körutazási jegyek. Szállodák és penziók rezerválása. Kedvezményes igazolványok eladása. Díjmentes felvilágosítás minden utazási ügyben. Pénzváltás. Egyéni és társas kirándulások rendezése. Telefon: 29.

Amilyen szép játékot láttunk az első félidőben, annyira csapkodó és ésszerűtlen játékkal lepett meg a második félidőben egy a NAC, mint az Universitatea. Az Universitatea nem lehetett ráismerni, úgy látszik, az első félidő gyilkos irama kimerítette a csapatot és az együttesben ekkor már kirívóbbak lettek a hiányosságok. Surlasiu teljesen formán kívül volt, Tabac pedig szokatlanul gyenge. Abrudan első félidő hasznos, de szürke játék után kifüladt és ugyanez történt Ghilezannal, aki hibát hibára halmozott. A közvetlen védelem sem állott ezuttal hivatása magaslatán.

Amásodik félidőben a megsérült Bulzan csak statisztált, Sfera sem volt a szokott klaszisz hátvéd. A NAC játékosai közül Cinczér a kapuban igazolta, hogy a válogatottba való beállítása teljesen reális. Néhány bravuros védést produkált. A NAC-ból rajta kívül Mike, az aradi Weichelt, Glanzmann és Kovács emelkedtek ki. Kocsis csak ittutott mutatott valamit klasziszából, míg Rónay már nem a régi. Külön dicsegetet érdemei Fövényi bíró, aki hibátlanul és részrehajlás nélkül vezette a játékot.

A KKASE nemzetközi boxversenye

Cluj-Kolozsvár, október 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Magyar Színházban a termet zsufoalig megtöltő közönség előtt zajlott le a KKASE nemzetközi boxversenye. A mérkőzés óriási sikere igazolja, hogy a boxnak ma már nálunk is nagy közönsége van és csak igazi attrakció kell ahhoz, hogy rekordközönség gyűljön egybe egy ökölvíadalon. A mérkőzés szenzációja kétségtelenül a Kocsis-Oprescu találkozás volt, mely szenzációsan érdekes küzdelem után Kocsis győzelmével végződött. Kocsis tíz menetben pontozással győzött a két testsúlyal nehezebb ellenfelén. Oprescu talentumára mutat, hogy Kocsis nem tudta kiütéssel legyőzni és a zsűri pontozás után mondtotta ki a küzdelem győztesének Kocsist.

A programon szereplő többi boxoló is szép küzdelmeket mutattak be. Palocsay KKASE hatalmas küzdelem után legyőzte Koehler profi néger ökölvívót. A KKASE kitűnő versenyzői szép munkát végeztek. Tatár győzött Heinrits fölött, Torday Nagyot győzte le pontozással, Pálffy pedig Bükköst kiütötte. A mérkőzés rendezésénél Moti, Szakow, dr. Horváth, Schuszer Viktor, Salvan mérnök, Gyémánt és Buzdugan végeztek szép munkát.

Magyar-osztrák atlétikai verseny 80—34 pontarányban a magyarok nyerték meg.

Budapesti eredmények:

Ujpest—III. Ker. FC 6:4 (4:1).
Boeska—Somogy 1:0 (0:0).
Attila—Buda 11. 3:0.
Ferenyváros—Sabaria 3:1 (0:1).
Hungária—Kispest 6:0 (2:0).
Vasas—Nemzeti 5:2.

Erdélyi eredmények

Kolozsvár. Románia—CFR 1:1 (1:0).
Gyulafehérvár. Unirea—HTV 4:1 (2:0).
Bajnoki.
Nagyvárad. Ripensia—Törekvés, Crisana komb. 2:1 (2:1).
Bukarest. Juventus—Venus 3:2 (1:2).
Makabi—CFR 10 (1:0). Unirea—Olimpia 4:1 (2:1). Pr. Mihail—Sp. Studentesc 3:1 (1:0).
Temesvár. TMTE—Gloria 4:1 (3:1).
UDR—ILSA 1:1. TAC—Kinizsi 4:2. Rapid—Banatul 3:3.
Arad. AAC—AMTE 2:0 (1:0).
Nagybánya. MSE Sziget—CSB 1:1 (0:1).
Szatmár. Barukochba—Victoria Nagy-károly 2:1 (1:1). Törekvés—Tricolor 1:1 (1:1).
Nagyszében. CSMS—NSE 2:2 (0:2).

HÖFER Babi-krem kipállás ellen csak tubusban

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jánbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 64.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Öz a rendőrségen

A mai nyárba is beillő, gyönyörű, napos délelőttön, egy valódi husból és vérből való kis öznek a csodájára járunk a rendőrségi udvaron. Az öz, bár alig lehetett több három évesnél, nem ugrott, nem fickándozott és nem szökdecselt, mint ahogy ezt egy rendes özikétől elvárni lehetne. A mi özünk, csodálatos nyugodtan, szinte apatikusan feküdt egy szekér szalmán és turtte, hogy körülállják, simogassák, sőt magánéletének egészen diszkrét részleteit is megtagyalyják. Majdnem elfelejtetem megmondani, hogy a balmeső lába térdtől sőt volt roncsova, ám ő ezt férfiuhoz méltó hősiességgel viselte el, néha átfutott egy-egy rángás a testén és ilyenkor esőkolnivalóan, édes-bután nézett a barna szemével.

Hogy mi történt vele, azt valószínűleg nem értette, annak ellenére, hogy a mellette álló parasztember egy idegenvezetőt is megszegyentő energiával, immár hatodszor mondja el:

... Bizony istállom, most tilos az örvadászat, csak decemberben kezdődik. En egy gondolom, hogy tordai vadászok löhették és annyit tudok, hogy a vadászterületről négy és félkilométert jöhetett szegényke, háromlábos sántikálva, aztán az én földemen összeesett. Kérem szépen én lelöttem volna mert sajnálom nézni, hogy szenved, de mi még csak meg sem chetjük, mert feljelentem aztán gondoltam be hozom és bejelentem hivatalosan.

Az özike most már egész fölényesen elnyulik a szalmán csak olykor lélegzik hevesebben és dobog erősebben a szíve, mikor a közönség egy-egy tagja felemeli a sebesült lábát, megfogja, megtapogatja a sebet és szakértői véleményét is elmondja hozzá.

— Megmarad — állítja egy szakállas öregember — én tudok egy esetet, mikor egy nőténynek a tüdejét löhették keresztül és az állatorvos mégis megmentette.

Ah, nem olyan dolog az, mint az embernél — hangzik a másik verzió, nem élhet ez meg sántikálva az erdőben, aztán látott maga özet munkóval járkálni? ...

— Le kell azt löni — mondja a kicsi srác — jó a vad hus és még a nyelvvel is esettint hozzá a kis emberévó.

Az özike most alig lélegzik és nagyon igaza van, ha azt gondolja, hogy igenis ő az ember és azok akik le akarják löni és fölfalni, azok a kegyetlen vadállatok. De még gondolkozni sem hagyják szegényt békében, mert sorban jönnek a fő komiszárok, sőt maga a kapitány ur is lejön az emeltről, hogy felülvizsgálja az ügyet, nehogy valami rendellenesség történjen.

Egy perc és már ki is adták a továbbbi rendelkezést. A kis özet viszik az erdészeti felügyelőséghez, ahol annak rendje és módja szerint, egy aktába beírják majd a nevét, személyazonosságát, vallását és nemzetiségét. Hogy ő közben szenved és legszívesebben az égi mezőkön járkálna? Az mellesleg. Sőt, most már vigyázni fognak rá, nehogy megpróbáljon önállóan meghalni. Ezzel most már várnia kell holnapig, mikor is a vezérfelügyelő határozatából hivatalosan agyonlövik, elárvverezik és az egészet újra beiktatják egy aktába. Mert rendnek muszáj lenni.

Iacobi Edit

Magas pápai kitüntetést kapott két rabbi

Tunisz két rabbiját a IX. Piusrend nagycsillagjával tüntették ki

Róma, október 12. A pápa a napokban két tuniszi rabbit a IX. Pius rend I. osztályú csillagjával tüntetett ki. A rabbiok: tuniszi nagyrabbija Joussef Guez és a livosnói község rabbija Tuniszban, Jacob Boccara. A két rabbi a karthagóban rendezett nagy eucharisztikus kongresszus alkalmából, amelyen a vilg katolicizmusának reprezentánsai ezrekre menő számban vettek részt, fölhívták Tunisz zsidóságát, hogy a kongresszus résztvevőivel szemben tanúsítsák a legmesszebbmenő előzékenységet.

A kitüntetések Karthago hercegérse-

ke adta át nagy ünnepségek közepette a két rabbinak. Az átadási ünnepségek alkalmával megjelentek az egyházkerület összes pápi és világi méltóságai. A hercegérsek lendületes beszédet intézett a rabbihoz, akiket a türelmesség és testvériesség példaképeként állított a papság elé. Joussef Guez rabbi megköszönte a magas kitüntetést és kijelentette, hogy amikor azt hódolattal elfogadja, akkor ebben a zsidó nép megtisztetését látja, a népet, mely mindig a vallási türelmesség hirdetője volt.

— Dr. Hamburg József előadása a WIZO szezonnyitó teadélutánján. Ma délután lesz a WIZO rendkívül nagy érdeklődéssel várt szezonnyitó tea a Sálom klub helyiségében (Szetnlélek ucca 6. szám) alatt. Különös jelentőséget ad a teadélutának dr. Hamburg József érdekesnek ígérkező nívós előadása Ilja Ehrenburg: Julio Jurenito című regényéről.

— Házasság, Izrael Lenye (Reghin) és Klein Simon (Sighet) f. hó 18-án d. u. 4 óraker tartják esküvőjüket a szászrégeni ort. templomban. (Minden külön értesítés és meghívó helyett.)

— A világ pénzügyi helyzetével foglalkozik a Nemzetközi Fizetési Bank igazgatótanácsa. Bazelből jelentik: A Nemzetközi Fizetések Bankja igazgatótanácsa ma ülést tart, amelyen a világ pénzügyi helyzetével foglalkoznak. A jegybankok vezetői már együtt vannak Bazelen s ma résztvettek az előkészítő tanácskozásokon.

— Utolsó bankráta-kimutatások. Londonból jelentik: Az érvényben levő bankráták a következők: Párizs és Newyork 2 és fél, Amsterdam 3, Kopenhága 6, Prága 6 és fél, Milánó, Osló és Stockholm 7, Helsingfors 7 és fél, Szófia 9 és fél, Athén 12.

— Kolerajárvány Irakban. Jeruzsálemből jelentik: Basrából érkezett jelentés szerint a kolera Irakban egyre jobban terjed. Eddig 1834 megbetegedést állapítottak meg, amelyek közül 1116 halálos kimenetelű volt. Egyedül Basrában 1003-an betegedtek meg kolerában és

— Elhízott egyéneknél a természetes „Ferenc József” keserűvízkúra hátalmasan előmozdítja a bélműködést, a testet könnyedé teszi s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Az orvosi szakirodalom kimutatja, hogy a Ferenc József víz a máj és a végbél felé irányuló vértóvulásoknál, valamint aranyérről és protatabajoknál is áldásos hatást fejt ki. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerterakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Julius Rosenwald negyedmillió dollárt ajándékozott a munkanélkülieknek. Newyorkból jelentik: Julius Rosenwald, a nagy csikágói emberbarát 250.000 dollárt ajánlott fel a csikágói munkanélküliek támogatására. Fia, Lessing I. Rosenwald hasonló célokra 100.000 dollárt adományozott. Rosenwald a világ egyik legnagyobb filantropja. 1925-ben zsidó célokra egymillió dollárt ajándékozott a Joint utján. 1928-ban az Agro-Jointnak 5 milliót adott az orosz zsidók letelepítési akcióira. Ugyanakkor félmillió dollárt adott egy Lous Marshall emléket megörökítő zsidó rabbiképző javára. Pár hónappal ezelőtt — mint az Uj Kelet is jelezte — egymillió dollárt adott egy berlini gyermekklinika céljaira. Rosenwaldon kívül más zsidó előkelőség is dolgozik a munkanélküliek segélyezésére célzó alapok megteremtésén. Közöttük kimagaslik Filadelfiában dr. Jakob Billikopf, aki egy ötmillió dolláros munkanélküli segélykampány vezetője.

— Mascagni felfedezte saját első operáját. Rómából jelentik: Pietro Mascagni ötven évvel ezelőtt, huszszetendős korában Pinotta címen egy operát írt. Az opera partitúrája azonban elveszett és Mascagni csak most találta meg érdekes körülmények között az elveszett kéziratot. Egy fél évszázaddal ezelőtt az akkor még fiatal muzsikós egy penzióban adós maradt százhusz lírával, ami miatt visszatartották a poggyászát. A penzió tulajdonosa meghalt és az örökösök visszaszolgáltatták a csomagot Mascagninak, aki ebben megtalálta a Pinotta kéziratát is. A zeneszerző most átdolgozza ezt az ifjúkori darabját és előadatja.

— Madrid egyik kerületében puccsot kíséreltek meg a kommunisták. Madridból jelentik: Az Estramadura kerületben levő Villanuevában és környékén a kommunisták megszállták a közigazgatási épületeket, a köztisztviseléseket birtokukba vették, a polgári gárdát lefegyverezték és tagjait elzárták a külvilágtól. A kormány a puccskísérelt hírére karhatalmat vezényelt Villanuevaba. A kommunisták menekülnek, a közhatalom visszavétele folyamatban van. Ezzel összefüggésben napok óta erős propaganda folyik az egyház és állam szétválasztása érdekében. A szélsőségesek plakátokon és röpcédulákon követelik a szerzetesrendek feloszlatását.

— Befejezés előtt állanak a legnagyobb amerikai hajózási vállalatok fúziós tárgyalásai. Londomból jelentik: Newyorki jelentés szerint a Dollar Steam Ship Line, a Dawson Line, a Rosewell International Mercantile Marine Comp., az United States Line és más nagy hajózási vállalatok között fúziós tárgyalások közvetlen befejezés előtt állanak. A kereskedelmi tengerészet óriási fúzióját az amerikai kormány már eleve jóváhagyta.

— De jure nem ismeri el Csehszlovákia a szovjetet. Prágából jelentik: A Cesko Slovo szerint a Magyarországgal lefolytatandó kereskedelmi tárgyalások befejezése után sor kerül az orosz-csehszlovák tárgyalásokra. Az esetleg létrehozható szerződés azonban nem fogja jelenteni a szovjet de jure elismerését.

— Izmed pasa és Tefvik Rüzsi bey Horthy kormányzónál. Budapestről jelentik: Izmed pasa török miniszterelnök és Tefvik Rüzsi bey török külügyminiszter tegnap este részt vettek az Opera tiszteletükre adott diszleadásán, ma délben pedig kihallgatáson jelentek meg a kormányzónál. Délelőtt és délután a török kormány férfiak a budapesti látóvalokat tekintették meg. A közbeeső időben politikai és gazdasági tanácskozásokat folytattak.

— Lübeckben megkezdődött a Calmette-oltásos, tömeges gyermekhalálozási per főtárgyalása. Berlinből jelentik: Lübeckben ma megkezdődött a Calmette-oltásos tömeges gyermekhalálozási per főtárgyalása. A vádlottak városi közegészségügyi tanácsosok és kórházi orvosok, akiket a vádirat gondatlanságból okozott emberöléssel, illetve súlyos testi sértéssel vádol. A főtárgyaláson ki fognak hallgatni 400 tanut és 16 egyetemi tanár orvosszakértőt.

— Egy örült családirtása. Szerajevóból jelentik: Rachmanovics Hasim gazdálkodón már hosszabb ideje az örültség jelei mutatkoztak. Vasárnapra virradó éjszaka örültségi rohamában fejszével meggyilkolta feleségét s amikor tízeves kislánya látva apja vérengzését, kimenekült a kertbe, az apa gyermeke után vetette magát és azt is megölte. A zajra felébredt a gazdálkodó apja is, aki meg akarta fékezni fiát, ez azonban rátámadt és hatalmas ütással kettészelte a fejét. A dühöngő embert csak nehezen tudták megfékezni. Rachmanovicsot kórházba szállították.

— Az Uj Kelet vidéki megbizottjai. Értesítjük olvasóinkat, hogy az egyes erdélyi városokhoz megbizottaink: **Aradon:** Schwartz Lajos. **Besztercén:** Bráver Samu. **Pfefferman Pinkász.** **Brassóban:** József Árpád. **Gyulafehérváron:** Löbl Adolf. **Petrozsényben:** Mondschein Károly. **Szilágyosomlyán:** Feuerwerker Herman. **Zilahon Dávidovits Ilus,** akik minden a lapot érdeklő ügyben készséggel állnak előfizetőink és olvasóink rendelkezésére. Kérjük előfizetőinket, hogy bármilyen panaszszal, vagy reklamációval helyi megbizottainkhoz, vagy körutja alkalmából központi megbizottunkhoz: dr. Stern Ignác urhoz forduljanak.

— Az időjárásban lényeges változás nem várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint az időjárásban lényeges változás nem várható. A hőmérséklet Budapesten ma délben 17 fok Celsius.

— Harminc millió svájci frankot emészt fel a népszövetségi palota építése. Genéből jelentik: A 19 és félmillió svájci frankra előirányzott népszövetségi palota építési költségei 30 millió svájci frankot fognak felemészteni.

— Értesítés. Évtizedek óta fennálló üzletemet — költségkímélés céljából — saját házamba, Str. Florilor (volt Buza ucca) 8. szám alá helyeztem át. Üzemem átszervezésével áramait is csökkentettem, hogy a mai viszonyok között is fenntarthatassam összeköttetéseimet régi klientsimmal. Tisztelettel: Hollander Márton férfi szabó.

— A Kereskedelmi és Iparkamara új épületében kiadók: Egy étterem, kávéház, büffé vagy bodegának megfelelő (Regina Maria ucca és Piața Cuza Vodă sarok). Egy szuterén helyiség, báár, sör- vagy boriesarnoknak, konyha és mellékhelyiségekkel. Két lakás: 3 szoba és mellékhelyiségekkel. Egy lakás: 2 szoba és mellékhelyiségekkel. Modern lakások, olcsó árak.

50—70 százalékos árleszállítás! Szépirodalom

Andersen H. Ch.: Mesék és történetek	I. 90
	III. 110
	IV. 90
Andersen meséi, Három kötet	270
Aszlányi Károly: Pénz a láthatáron	50
	Kötte 70
Balassa Bálint minden munkái. 2 kötet. Füzve	180
Balzac de Honoré: A kurtizánok tündöklése és nyomora. Két kötet	130
— A Nucingen-ház	40
Byron: Ifju Harold zarándokutja	35
Chamisso A.: Schlemihl Péter csodálatos története	70
Choderlos de Laclos: Veszedelmes viszonyok. Két kötet	180
Constantin-Weyer: Egy férfiala a multjára borul	65
Crawford F. M.: A bizánci rabszolga-leány	50
Curwood J. O.: Kazán, a farkaskutya	35
Csokonai Vitéz Mihály összes művei. Öt kötet	440
Dickens Ch.: Nagy várakozások. 2 k. 180	
Dosztojevszkij: Sztjepancsikovo és lakosai	40
Emőd Tamás: Nótám, füttyöm, citerám	45
Farrére Claude: Éjszaka a tengeren	45
— Bárányiszivü Tamás, a jószerencse lovagja	45
Ferrero G.: A harmadik Róma. 2 köt. 180	
Flaubert Gusztáv: Szent Antal megkísértése	90
— Három mese	35
Fogazzaro A.: Leila	90
Géraldy Paul: Ezüstlakodalom	35
— Róbert és Marianne	35
Goethe: Eletemből	70
— A napló. Kosztolányi Dezső fordítása, Hermann négy művészi rajzával	70
— Clavigo. Szomorujáték	35
Hedin Sven: Csangpo Láma zarándokutja	50
Hoffmannsthal Hugó: Akárki. Játék a gazdag ember haláláról	35
Ibsen Henrik: Brand. Drámai költemény	90
Juhász Gyula: Holmi. Prózaí irások	50
— Hárfá, Versek	50
Keller Andor: Szakszofon	35
Kessel: Szibériai éjszakák	50
Klabund: A szenvedély regényei	90

Kapható: Uj Kelet könyvosztályában

Vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

ban

Színház—Mozi

Meddig fogsz szeretni?

Az utóbbi évek legnagyobb vígjáték sikere
A prózai társulat bemutatkozása

Egyik napról a másikra világhírt szerzett egy eddig ismeretlen író, Halász Imre a Meddig fogsz szeretni című új vígjátékával.

Budapesten a Belvárosi Színházban tomboló siker mellett mutatták be ezt a ragyogó, szípközön szellemes, briliáns vígjátékot s másnap már Európa negyven színháza szerezte meg az előadási jogot. Egy héttel a budapesti bemutató után pedig a színpad Napoleonja, Reinhardt is megvásárolta az újdonság előadási jogát.

A Meddig fogsz szeretni ma esti premierjén mutatkozik be a prózai személyzet. Az újdonság csak kétszer kerül színre, kedden és szerdán.

A Magyar Színház heti műsora

Kedd: Meddig fogsz szeretni? (Újdonság, 1-ször. Az idei évad legszenzációsabb vígjáték-újdonsága. A prózai személyzet bemutatkozása. Premier bérlet: 4. szám. Sorozatszám 14.)

Szerda: Meddig fogsz szeretni? (Újdonság, 2-ször. Napi bérlet 4/A. Sorozatszám 15.)

Csütörtök: Feketeszáru cseresznye. (Újdonság, először. Premierbérlet 5. sz. Sorozatszám 16.)

Péntek: Feketeszáru cseresznye. (Újdonság, 2-ször. Napi bérlet 4/B. Sorozatszám 17.)

Szombat d. u. 3 óra: Vén gazember. (Második ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárral. Mikszáth Kálmán dramatiszt regénye a színpadon. Sorozatszám 18.)

Szombat 8^{1/4} óra: Feketeszáru cseresznye. (Újdonság, 3-ször. Bérlet A/5. Sorozatszám 19.)

Szombat éjjel 11-kor: Kis Katalin. (Újdonság, először. A párizsi bohózat-írás legragyogóbb mesterműve. Csak felnőttek részére, Poór Lilivel. Rendes helyárak. Bérletszűnet. Sorozatszám 20.)

Vasárnap d. u. 5^{1/4} óra: Az elcsérelt ember. (Újdonság, délutáni mérsékelt helyárral. Sorozatszám 21.)

Vasárnap 8^{1/4} óra: Feketeszáru cseresznye. (Újdonság, 4-szer. Bérletszűnetben. Sorozatszám 21. sz.)

CORSO-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7, 9 óra: A Világ vége. A legkülönlegesebb filmalkotás. Flammarion regénye után. Abel Gance elgondolása és mesteri rendezése. Mikor lesz és milyen lesz a világ vége. Az emberiség problémája. A borzalmak órája, az emberiség rémülete és halálfelelme ugy van e filmben megörökítve, hogy azt leírni képtelenség, ezt látni kell. Főszerepeket a legnagyobb francia színészek játszák.

Szerda 3, 5, 7, 9 óra: A világ vége. A legfantasztikusabb filmalkotás. Flammarion regénye után. Abel Gance mesteri rendezése.

SELECT-MOZGO műsora

Kedd: Bécsben szerettem egyszer egy kislányt... Végtelenül kedves vígjáték német párbeszédekkel, főszerepben: Gretl Theimer és Werner Futerer.

Színkör-Mozgo műsora

Kedd: Afrika beszél.

URANIA-MOZGO műsora

Kedd: Herceg és bohóc. Dekobra regénye nyomán. Főszerepben: Petrovici Svetislav és Marcella Albani.

TÖZSDE

Kolozsvár, október 9. Márka 40, holland forint 68.20, dollár 169, font sterling 6.75, francia frank 6.50, lira 8.80, cseh korona 4.99, pengő 28.20, dinár 3, shilling 23.25, svájci frank 23, zloty 19.50, belga fr. 24.

KÖZGAZDASÁG

Országos mozgalmat indít a vámrevízió és üzletberek leszállítása érdekében a Marosvásárhelyi Kereskedő Társulat

Tárgul-Mures, október 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet már rávilágított egyszer arra, hogy nálunk az egyes ipari cikkek árai még mindig nincsenek arányban a külföldi árakkal és ennek egyedüli oka a túlzott vámvédelemben keresendő.

A Marosvásárhelyi Kereskedő Társulat belátva ennek a helyzetnek a komolyságát, sorompóba lép, hogy úgy az iparos, mint a földművesosztályt, kik a vásárlóközönség zömét teszik ki, újra vásárlóképessé tegye és mozgalmat indít a túlzott vámvédelem ellen. A fogyasztóközönség jelenleg már nem képes még a legszükségesebb árukat sem beszerezni a túlzott védővámok miatt és különösen áll ez a helyzet a nyomott-kartonknál, barchentknél, papírárnál, patkószegnél, pléhedényeknél, cement és más, az építkezéshez szükséges vasárknál. De a túlzott vámvédelem következtében nemcsak a fogyasztóközönség vásárlóképessége csökkent a minimumra, hanem a munkalehetőségek is teljesen lecsappan-

tak. Így p. o. az építkezés jelenleg teljesen szünetel.

Amint tehát látható, alig néhány cikk van, ahol a gyárosok nem használják ki teljes egészében a vámvédelmet, hanem igyekeznek a külfölddel úgy árák, mint minőség tekintetében lépést tartani. Ezek közül felemlíthetjük a posztógyárakat. Amit tehát az egyik gyár meg tud tenni, azt megtehetik a többiek is és ezzel nemcsak a saját érdekeit szolgálják, hanem a nagyközönségét is.

Végül pedig az állam is rá fog jönni, hogy ha bizonyos mértékben le is szállítja a védővámokat, ezzel a gyáripart nem gyengíti, hanem ellenkezőleg, a fogyasztás növelésével felvirágoztatja azokat.

A kereskedőtársadalomnak végül még egy igen súlyos tétele, a boltberek ügye. Ezért a Marosvásárhelyi Kereskedő Társulat ebben az irányban is mozgalmat indít, hogy módját ejtse, hogy a boltberek a mai viszonyoknak megfelelően redukálják.

Hamburg. 7.20: Orgona, hárfá, hegedű és cselőhangv.

Langenberg. 8: Esti zene.

Lipscse. 7.30: Gitárhangv.

Varsó. 7.35: Grammfón. 9.30: Játék két zongorán. 10.15: Dalest.

Kattowitz. 10.25: Dalok. 11: Könnyű és tánczene.

Poznan. 5.35: Szimf. zene. 7.25: Köz. zene. 8.15: Népszórák zene.

Milánó. 9: Szimfonikus hangv.

Róma. 9: Rendőrzene.

Prága. 6.30: Liszt hangv. 7.30: Fuvolszene.

Pozsony. 6.35: Dalest.

Briinn. 7.25: Rádiózenekar.

Osló. 8: Hangverseny.

Toulouse. 10: Parasztszövet és Bajzók részlet. 10.30: Bécsi zene. 12: Orgonaszó. 12.30: Szórakoztató zene.

RADIO MÜSOR

Kedd, október 13.

Bukarest. 8: Rádiózenekar. 8.45: Guttiano operabemutató dalestje.

Budapest. 9.15: Grammfónhangverseny 12.05: Hangverseny. 4: Pista bácsi mesél a gyermekeknek. 5: A Turáni Társaság előadásorozatában Vég János előadása: Bulgária közgazdasági viszonyai. 5.30: Máfélőrai könnyű zene. 7: Francia nyelv oktatás. 7.25: Az Operaház előadásának ismertetése. 7.30: Az Operaház előadásának közvetítése: Faust. Az előadás után: Radics Jóska és cigányzenekarának zenéje a Vadászútról szállókból.

Bécs. 7.40: Szimf. hangv. Kiurina Berta énekesnő hangv. 9.25: Vonósnyegyes. — 10.35: Hagel-zenekar.

Berlin. 6.50: Szórakoztató zene.

ZSIDÓ-TÁRGYU KÖNYVEINK

Patai József: Biblia képekben köve 816 L

Patai József: Feltámadó Szentföld 408 L

Ugyanaz köve 544 L

Patai József: Középső kapu 136 L

Ugyanaz köve 204 L

Patai József: Kabala (magy. német). 136 L

Patai József: Politika nélkül 136 L

Patai József: Zsidó irások 136 L

Patai Edith: Engem is hív a föld 102 L

Sass Irén: Énekek éneke 102 L

Hajdu Miklós: Zselérek vagyunk 136 L

Ben Ami: Palesztinai utmutató 5 L

Edmond Fleg: A próféta gyermek 100 L

Leitner: Órsón a zsidóság frontján 60 L

Herzl Tivadar: Ós-Uj Hon 140 L

Hatvány Lajos: Urak és emberek I. és II. kötet 442 L

Feuchtwanger: Herceg és a zsidaja 70 L

Földi Mihály: Halasi Hirsch fia 272 L

Marois: Sisiraeli 264 L

Lacratell: Silbermann 60 L

Ben Ami: Uj Palesztina 50 L

Heine: Bacharach Rabbi 50 L

Herz: Zsidó állam 30 L

Kabalisták és csodatevők 20 L

Oszkár bácsi legzebb meséi 28 L

Sass Irén: Kol Nidre 30 L

Dr. Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben 4 L

Gorelik: Cion és Golusz 15 L

Nordai: Dr. Kohn 30 L

S. Alechem: Légezt nemese 20 L

Ugyanaz köve 30 L

Gizskalai János: Támár 50 L

Szokolow: Uj zsidók 15 L

Kacér: Golem ember akar lenni 15 L

Agnon: És a meggyőnyedt kiegyenesedik 25 L

Fényes Samu: Jidli első változása 35 L

Mendele M. Sfurjim: A sánta fiske 30 L

Dr. Hoffmann: Házasság a héberék-nél 30 L

Sass Irén: Hires zsidó asszonyok 40 L

Daniel könyvének magyar fordítása 30 L

Modern zsidó költők 29 L

Biró Lajos: Zsidók utja 50 L

Grottor: Zsidó reneszánsz 20 L

Dr. Krausz: A zsidó Palesztina évezredekben 35 L

Lahman: Egy szederest Madridban 15 L

Katona M. Pédázatok, történetek a talmud 20 L

Székely Béla: Szedzsera 20 L

Sombart Werner: A zsidók jövője 30 L

Frigyes: A zsidók természetrajza 25 L

Purimkönyv 30 L

Graetz: A zsidó törzs megiffudása 10 L

A talmud könyve I. II. III. 140 L

Komor András: Fischmann et Co. 190 L

Ujvári: Tulsó parton 80 L

Patai: Zsidó költők antológiája öt diszkötés 540 L

Ujvári: A cédrusfa daliája 25 L

Heine: Sabbat hercegnő 60 L

Dosztojevszkij: Zsidó-kérdés 10 L

Biró Lajos: Bazini zsidók 66 L

Schalom Asch: Fiatalok 40 L

Dr. Flesch Armin: A zsidó 80 L

Zsoltárok könyve két kötet 180 L

Abádi: Judea reneszánsza 60 L

Raab: Mayer Litvach unokája 30 L

Dr. Kohn: Palesztina kolonizáció 60 L

Szerda, október 14.
Bukarest. 8: Hegedű- és zongorahangv. 8.30: Enescu hegedűművész hangv. 8.45: Fuvolahangv.

Budapest. 10.15: A 2. honv. gy. ezred zenekara. 10.50: Időjelzés, hírek. 10.45: A hangv. folytatása. 13: Déli harangszó. — 13.05: A budapesti koncertzenekar hangv. 16.30: Morse-tanfolyam. 17: Novelálk. — 18: Felolvasás. 18.30: Grammfón. 19.30: Olasz nyelvoktatás. 20: Magyar dalok. — 21: Előadás. 21.30: Ir est.

Bécs. 21: Richard Tauber ária hangversenye Berlinből. 23.15: Tánczene.

Varsó. 21.55: Ir est. 24: Könnyű és tánczene.

Milánó. 21.45: Kálmán Imre: Kis király c. operettje.

Prága. 20.20: Marian Anderson néger operabemutató hangv. 20.50: Ir hangverseny.

Langenberg. 20.30: Maori dalok és zene grammfónon.

Róma. 21: Ir hangverseny. 23.15: Persico: Morenita c. operája.

Stuttgart. 21: R. Tauber hangversenye.

Pozsony. 19.20: Cseh, orosz és olasz dalok. 22: Esti hangv.

Apróhirdetések

Diplomás gyógyszerész, hat éves nagy városi gyakorlattal állást keres. Vidékre is elmegy szerény feltételekkel, kiegészítéssel vállall. Cim a kiadóban.

Sapkahorgolást, selyem és gyapjuból cleson vállalok. C. Decebal 13., (volt Rudolf ut) jobbra, utolsó ajtó.

Jiddisch beszélők gyorsan és jól megtanulhatnak németül. Továbbá perfekt héber oktatás tanuló lakásán. „Convenierend“ jellegre a kiadóra.

Schwartz Ignácné Vegetárius Étterme Cluj, Calea Regele Ferdinand (Wesselényi ucca) 23. Bejárát a Szappan ucca felől. Változatos, izletes vegetárius ételek. Figyelmes kiszolgálás. Nagyon olcsó árak.

Zsidó egyetemi hallgató, német, héber, francia és angol órát adna szerény díjazásért. Cim a kiadóban.

Fehérműt varrni házhoz megyek. Özv. Berkovitsné, Malom ucca 19.

Ezüst evőeszköz vásárlásánál csak a harang védjeggyel ellátott árut kérje. mint egyedüli bármely külföldivel egyenlő gyártmányt. Tacumul ezüstárugyar Cluj, Str. Gen. Neculcea (Kornis ucca) Nr. 6.

Olcsó szörme kizárólag Mandelbaum József szücsnél, Regele Ferd. 20. szerezhető be. Reklamárak: Pézsmabundák 100.000 lejtől, szilbunda 5500 lejtől, macska 3000 lejtől, nutriat 3500 lejtől. Vételkötelezettség nélkül kérem meggyőződni.

Kelengyék teljes készítése, előrajzolás, csipkebevarrás, montirozás, kézi és gépihimzés, goblenvarrás legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézimunka szalonjában. Str. Gh. Baritiu 16.

Hölgyek figyelmébe. Legújabb Bubi paróka transzformáció villannyal gondórtve, mely 6-8 hónapig megtartja a hullám és gondórtve felelősség mellett. Egyedüli készítője Mussa Gyula, Str. Memorandului 10.

Német anyanyelvű tanárnő német órát kitünő módszerrel jutányosan ad. Dr. Sternné, Calea Traian (v. Árpád ut) 15.

Egyetemi hallgató, perfekt román, német és francia nyelvtudással, tanítást vállal, esetleg lakás ellenében. Szíves ajánlatokat „Biztos eredmény” jellegre a kiadóba kér.

Olcsó rózsák, gyümölcsfák. Kert rendezését helyben és vidéken vállal. A Sneydarek kertész Cluj, Str. Gen. Grigorescu 104., földszint.

Fiókiülekező készpénzkaucióval azonnal felvétetik. Elían-cég Cluj, Reg. Ferdinand 33.

Wesselényi ucca 21. alatt uccai és udvari üzlethelyiségek kiadók. Értekezni Farkas börtületben.

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

Vidékre utánvétellel, vagy az összeg és portóköltség (pézt, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

Francia Könyv- és Kiadó E. T. nyomás Cluj, Strada Barea R. Pog 10. — Felolvas 1-7.

XIV. ÉV
Cluj—
október
569

Az Uj K
és báb

Cikkeink
forrás n

Kéziratok
megőrzésü

Nyolcmillió

Vegyünk ce
junk.

Argetoianu
vetést próbál
döre. Ebből t
ügyi tárca ir
liárdot pedig
feneketlen m
Marad teha
tei számára
mond: nyolc
get tegyen a
re inkább n
geknek, amel
lamra ró. Eb
látat. Ebből
ság által me
kell juttatni
támogatására
állam szociá
támogatni az
rát, ebből kel
apparátust és
tika költsége

Nyolcmillió

Szomorú p
Ez a nyolc
mán állam k
dó kötelezett
nyolcmilliórd

Ez maga a

Udvarias

Majdnem e
gyünk a néps
végre tíz esz
számbavették
keink számát
gárságát.

Es mi mer
alatt.

Hogy egyel
lát már el is
a népszámlál
noila doktor,
biztos volt,
magas hivata
Ennyi mir
körül nem eg
Csak az ne
legfontosabb
hára el is ké
tisztika. Ma t
szor a népsz
mindig nem
számok még
Hol vagyunk
noila kormán
le, mert —
adatok feldol
Azaz egész
Mert valamit
szen tekintél
gyott és az e
néhány megk
Szeretnének
kat egészen
ugy, mint az
tudósa. A fe
akart írni.
össze is kalat
le az udvari
tétikai vélem

A litterátu
megvakarta a
gát:

— Fenség
den sikerül,
verseket akar
verseket irt.

Horatio

A jó öreg
ben, hogy szá
földön, melye
hatók. Horat
tikus vonatko
mészet, a hal
zetszerűség
volt: az élet
egyben érzel
érzelmei titka
Az értelem